

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

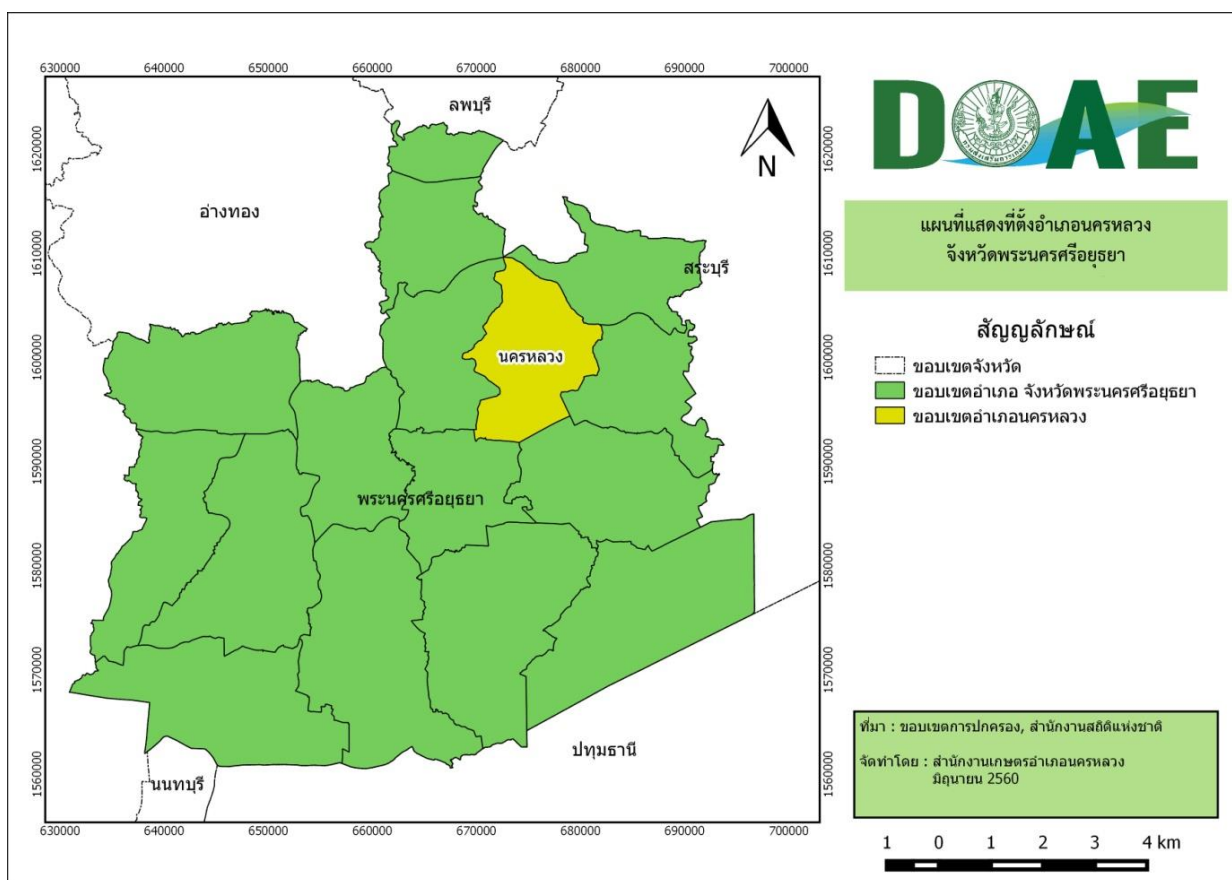
อำเภอนครหลวง เป็นหนึ่งใน ๑๖ อำเภอ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เดิมมีชื่อว่า อำเภอนครกลาง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๐ รัชกาลที่ ๕ ทรงโปรดให้สร้างที่ว่าการอำเภอ บริเวณ หมู่ที่ ๑ ตำบลบ่อโพรง ทางตอนทิศเหนือของวัดเกาะแก้วเกษาราม ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ทรงโปรดฯ ให้ย้ายที่ว่าการอำเภอมายังอยู่ที่ หมู่ที่ ๑ ตำบลนครหลวง มาจนถึงปัจจุบัน และได้เปลี่ยนชื่อจาก นครกลาง มาเป็น นครหลวง เพื่อให้สอดคล้องกับตำบลที่ตั้ง

คำขวัญอำเภอ “มีตอร์ญ์ฎีกีลือนาม สง่างามปราสาทนครหลวง โชติช่วงเกษตรอุตสาหกรรม เลิศล้ำภูมิปัญญาไทย”

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ อำเภอนครหลวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีเนื้อที่ประมาณ ๑๘๘.๘๑๘๔ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๒๔,๓๒๔ ไร่

๑.๒ อาณาเขต อำเภอนครหลวง มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอดอนพุด (จังหวัดสระบุรี) และอำเภอท่าเรือ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอท่าเรือและอำเภอภาชี
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภออุทัยและอำเภอพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอบางปะหัน

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง อำเภอนครหลวง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๒ ตำบล ๗๔ หมู่บ้าน แสดงดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนตำบล หมู่บ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตำบล	หมู่บ้าน (จำนวน)	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล
๑. นครหลวง	๙	๑	
๒. ท่าช้าง	๘	๑	
๓. บ่อโพรง	๗		๑
๔. บ้านขี้	๗		๑
๕. ปากจั่น	๖		๑
๖. บางระกำ	๖		
๗. บางพระครู	๔		
๘. แม่ลา	๖		๑
๙. หนองปลิง	๕		๑
๑๐. คลองสะแก	๕		๑
๑๑. สามไถ	๔		
๑๒. พระนอน	๗		
รวม	๗๔	๒	๖

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

พื้นที่อำเภอนครหลวง มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ อำเภอนครหลวงมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน ๑ สาย คือ แม่น้ำป่าสัก เริ่มต้นจากตำบลสามไถ ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอ สิ้นสุด ณ ตำบลบ่อโพรง ด้านทิศใต้ของอำเภอ

๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอนครหลวง มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๕ ชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

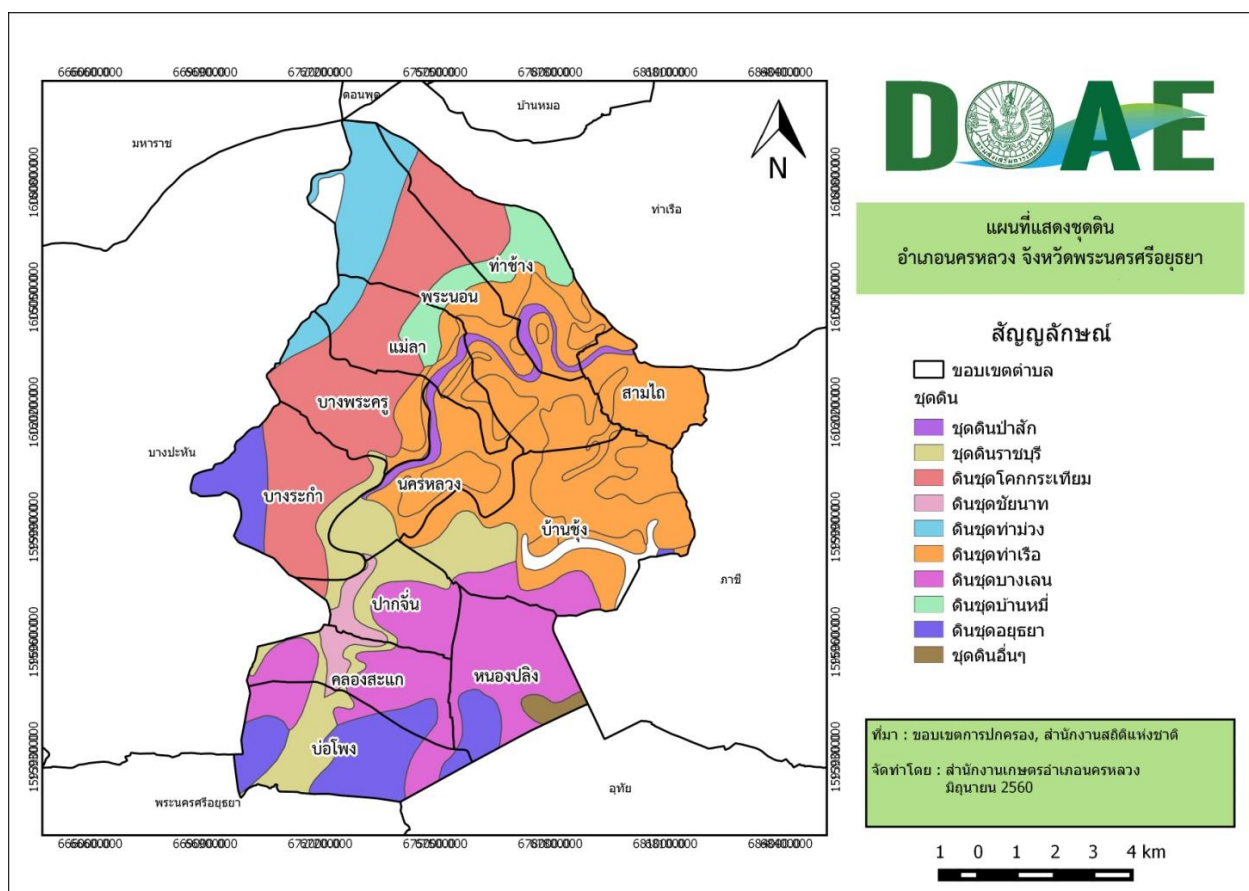
๑) ดินชุดท่าเรือ ดินชุดบ้านหมี่ ดินชุดชัชนาท มีลักษณะเป็นกลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุยังน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๒) ดินชุดโคกกระเทียม ชุดดินราชบุรี มีลักษณะเป็นกลุ่มดินเหนียวสีดำนี้อลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกระแหงกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓) ดินชุดท่าม่วง มีลักษณะเป็นกลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ มีปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจมีน้ำท่วมขังหรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนัก

๔) ดินชุดบางเลน มีลักษณะเป็นกลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก 150 ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่าง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๕) ดินชุดอยุธยา มีลักษณะเป็นกลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า 100 ซม. จากผิวดิน การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ดินเป็นกรดจัดมาก ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจัด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงชุดดินอำเภอนครหลวง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๐)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอนครหลวง อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้บริเวณอำเภอนครหลวงประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง และมรสุมอีกชนิดหนึ่ง คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก

๓.๒ ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของอำเภอนครหลวงออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้ง จะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากอำเภอนครหลวง ตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ในเขตภาคกลาง อิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็น ประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

- ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับ ในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปี และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิ

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ถูกขนาบด้วยพื้นที่สูง ๓ ด้าน คือ ทิวเขาทางด้านตะวันตกของประเทศ และเขตเทือกเขาและที่สูงทางภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นเขตที่ราบสูง จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและมีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดในรอบปี

ฝน

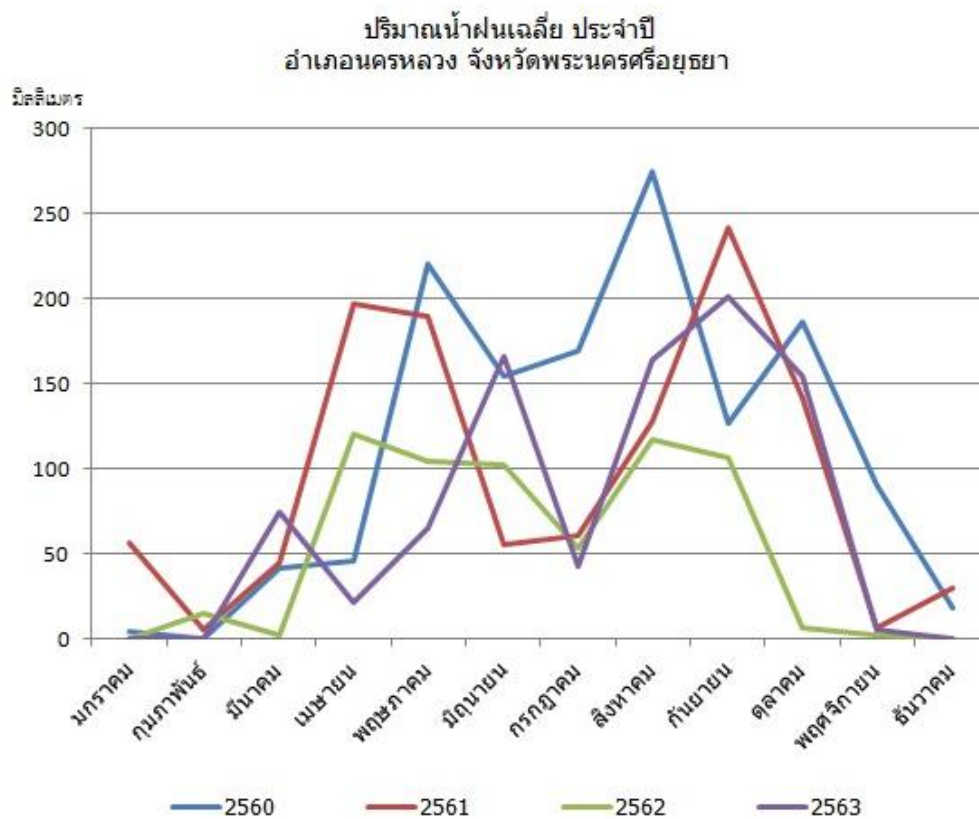
อำเภอนครหลวง มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำ และมีพื้นที่ไม่ค่อยกว้างขวางนัก ทำให้ปริมาณฝนต่างกันไม่มาก โดยฝนที่เกิดขึ้นเป็นฝนในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝนเป็นส่วนใหญ่ และบางปีในช่วงฤดูฝนนี้อาจมีพายุดีเปรสชันเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยาหรือใกล้เคียง ทำให้ฝนตกเพิ่มขึ้นอีก

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่มีกำลังอ่อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนัก และลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว บางครั้งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมได้ โดยพายุดีเปรสชันดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุไซร่อนที่มีถิ่นกำเนิดจากทะเลจีนใต้เป็นส่วนใหญ่

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอนครหลวง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๓ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๗๔.๔๕ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนต่ำสุดในช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ และ ธันวาคม โดยมีปริมาณ ๐.๐๐ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือน กันยายน โดยมีปริมาณ ๒๐๑.๐ มิลลิเมตร

ภาพที่ ๓ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓
(ที่มา : สถานีฝนอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๔)

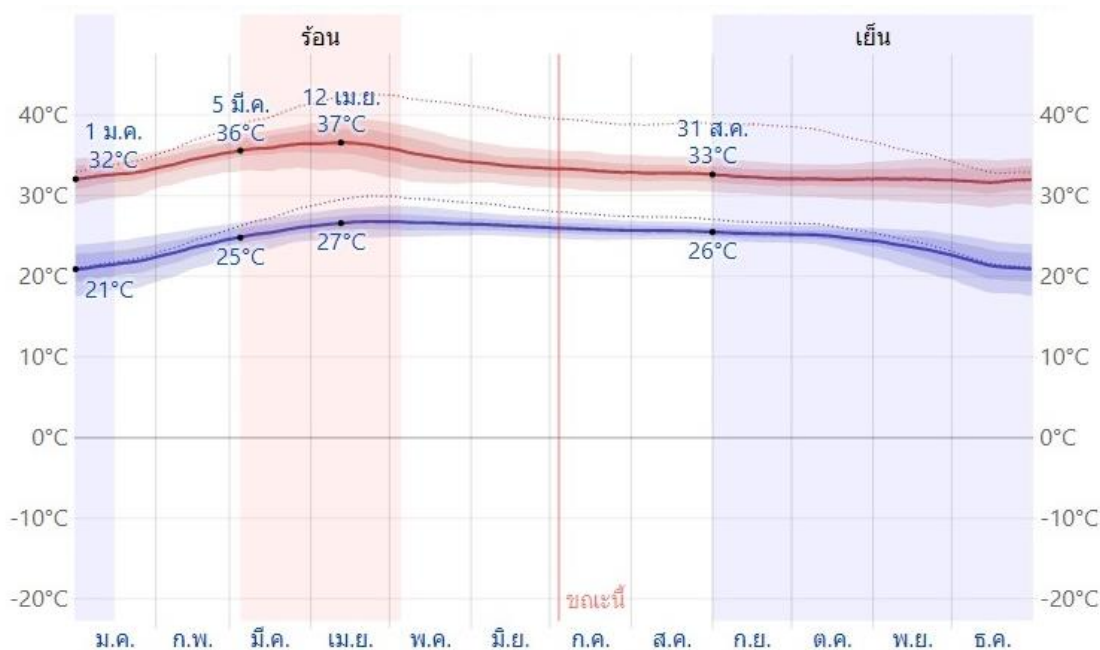
ตารางที่ ๒ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๓

เดือน	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)
ทั้งปี	๑,๓๒๘.๗	๑,๑๕๕.๑	๖๒๗.๐	๘๙๓.๕
มกราคม	๓.๖	๕๖.๖	๐.๐	๐.๐
กุมภาพันธ์	๐.๐	๕.๐	๑๕.๑	๐.๐
มีนาคม	๔๐.๙	๔๔.๓	๒.๓	๗๔.๓
เมษายน	๔๕.๗	๑๙๖.๗	๑๑๙.๙	๒๐.๘
พฤษภาคม	๒๒๐.๔	๑๘๙.๒	๑๐๔.๔	๖๔.๙
มิถุนายน	๑๕๓.๓	๕๕.๒	๑๐๒.๑	๑๖๕.๗
กรกฎาคม	๑๖๘.๘	๖๑.๐	๕๒.๗	๔๒.๖
สิงหาคม	๒๗๔.๐	๑๒๘.๑	๑๑๖.๕	๑๖๔.๐
กันยายน	๑๒๖.๕	๒๔๑.๑	๑๐๕.๘	๒๐๑.๐
ตุลาคม	๑๘๖.๑	๑๔๑.๒	๖.๑	๑๕๔.๕
พฤศจิกายน	๙๐.๘	๑๐๕.๘	๒.๑	๕.๗
ธันวาคม	๑๘.๑	๒๐๑.๐	๐.๐	๐.๐

ที่มา : สถานีฝนอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอ นครหลวงมีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๔ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๑ องศาเซลเซียส

ภาพที่ ๔ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔
(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอนครหลวง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

เดือน	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
	(องศาเซลเซียส)	(องศาเซลเซียส)	(องศาเซลเซียส)
มกราคม	๓๓	๒๒	๒๗
กุมภาพันธ์	๓๔	๒๔	๒๙
มีนาคม	๓๖	๒๖	๓๐
เมษายน	๓๖	๒๗	๓๑
พฤษภาคม	๓๕	๒๗	๓๐
มิถุนายน	๓๔	๒๖	๒๙
กรกฎาคม	๓๓	๒๖	๒๙
สิงหาคม	๓๓	๒๖	๒๙
กันยายน	๓๒	๒๕	๒๘
ตุลาคม	๓๒	๒๕	๒๘
พฤศจิกายน	๓๒	๒๔	๒๘
ธันวาคม	๓๒	๒๑	๒๖

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอ นครหลวง มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๓๓ เป็นเส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ทางหลวงหมายเลข ๓๐๖๓ สายแยกบ่อโพง-สี่แยกโคกมะลิ ผ่านตำบลบ่อโพง คลองสะแก ปากจั่น ระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร

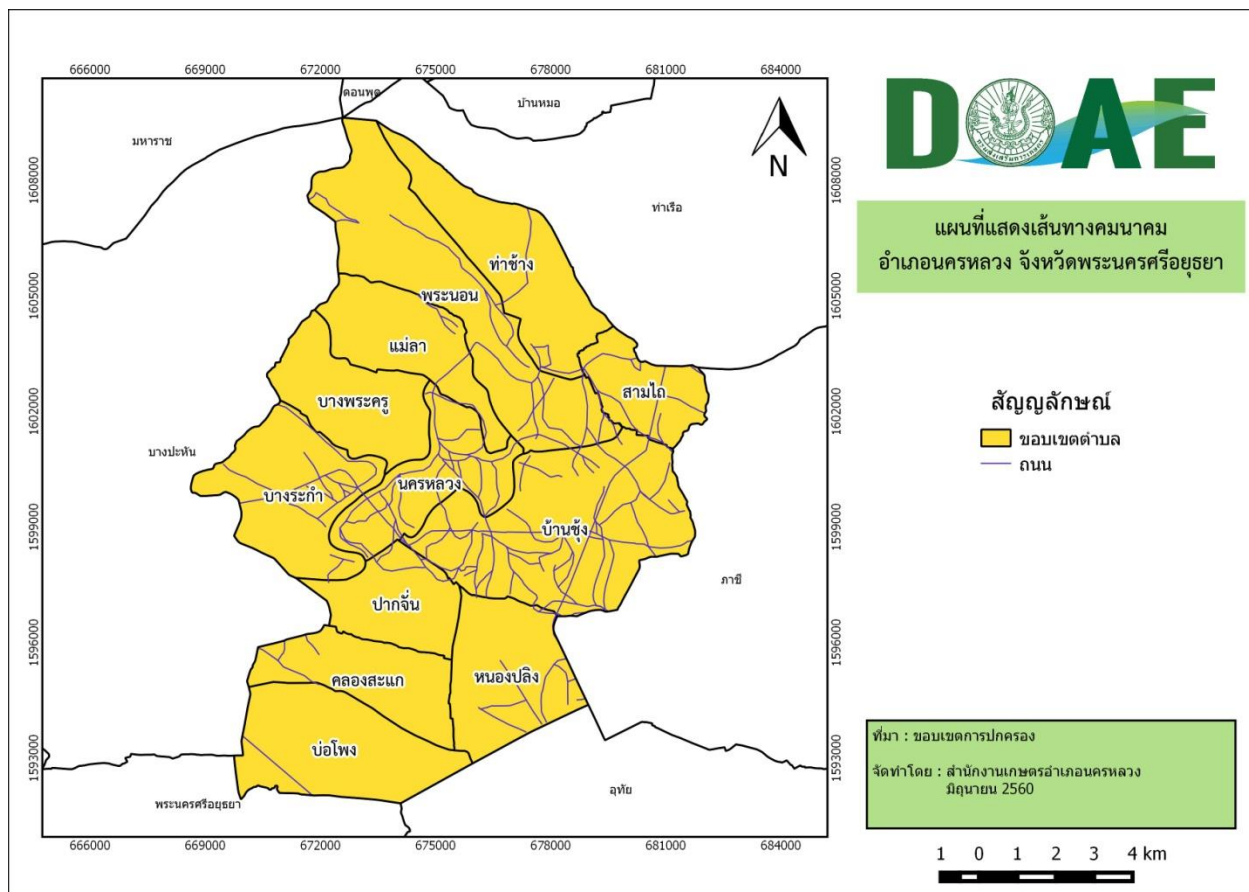
๒) ทางหลวงหมายเลข ๓๓ สายบางปะหัน-ภาชี เป็นเส้นทางจากเขตติดต่ออำเภอบางปะหัน ผ่านตำบลบางระกำ นครหลวง บ้านซุง สามารถเดินทางไปยังอำเภอภาชีและจังหวัดสระบุรี ได้ ระยะทางในเขตอำเภอ นครหลวง ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร

๓) ทางหลวงหมายเลข ๓๐๐๘ สายสี่แยกโคกมะลิ-ปากท่า ผ่านตำบลนครหลวง แม่ลา พระนอนสามไถ สามารถเดินทางไปยังตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ ได้ ระยะทางในเขตอำเภอ นครหลวง ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

๔) ทางหลวงหมายเลข ๓๔๖๗ สายบ่อโพง-ท่าเรือ แยกจากทางหลวงหมายเลข ๓๒ ผ่านตำบลบ่อโพง คลองสะแก ปากจั่น บางระกำ บางพระครู แม่ลา พระนอน ท่าช้าง สามารถเดินทางไปยังอำเภอท่าเรือได้ ระยะทางในเขตอำเภอ นครหลวง ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร

๕) เส้นทางในเขตอำเภอ นครหลวง ภายในเขตเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ เป็นถนนคสล. และถนนลาดยางแอสฟัลท์ สามารถใช้การได้ดี

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตอำเภอหนองหลวง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๐)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

จากศาลาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถเดินทางมายังที่ว่าการอำเภอหนองหลวง โดยใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๒ เลี้ยวขวาบริเวณแยกบ่อโพรงเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๐๖๓ ระยะทางประมาณ ๑๗ กิโลเมตร รถโดยสารประจำทาง

บริการรถโดยสารประจำทาง จากอำเภอท่าเรือ-ตลาดเจ้าพรหม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยวิ่งผ่านตำบลสามไถ ท่าช้าง พระนอน แม่ลา นครหลวง ที่ว่าการอำเภอหนองหลวง ปากจั่น คลองสะแก บ่อโพรง และรถตู้โดยสารประจำทาง เส้นทางสระบุรี-พระนครศรีอยุธยา สามารถเดินทางไปยังจังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้

เส้นทางรถไฟ

อำเภอหนองหลวง มีสถานีรถไฟ มาบพระจันทร์ เป็นสถานีรถไฟระดับ ชั้น ๓ อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง ๓๙ กิโลเมตร

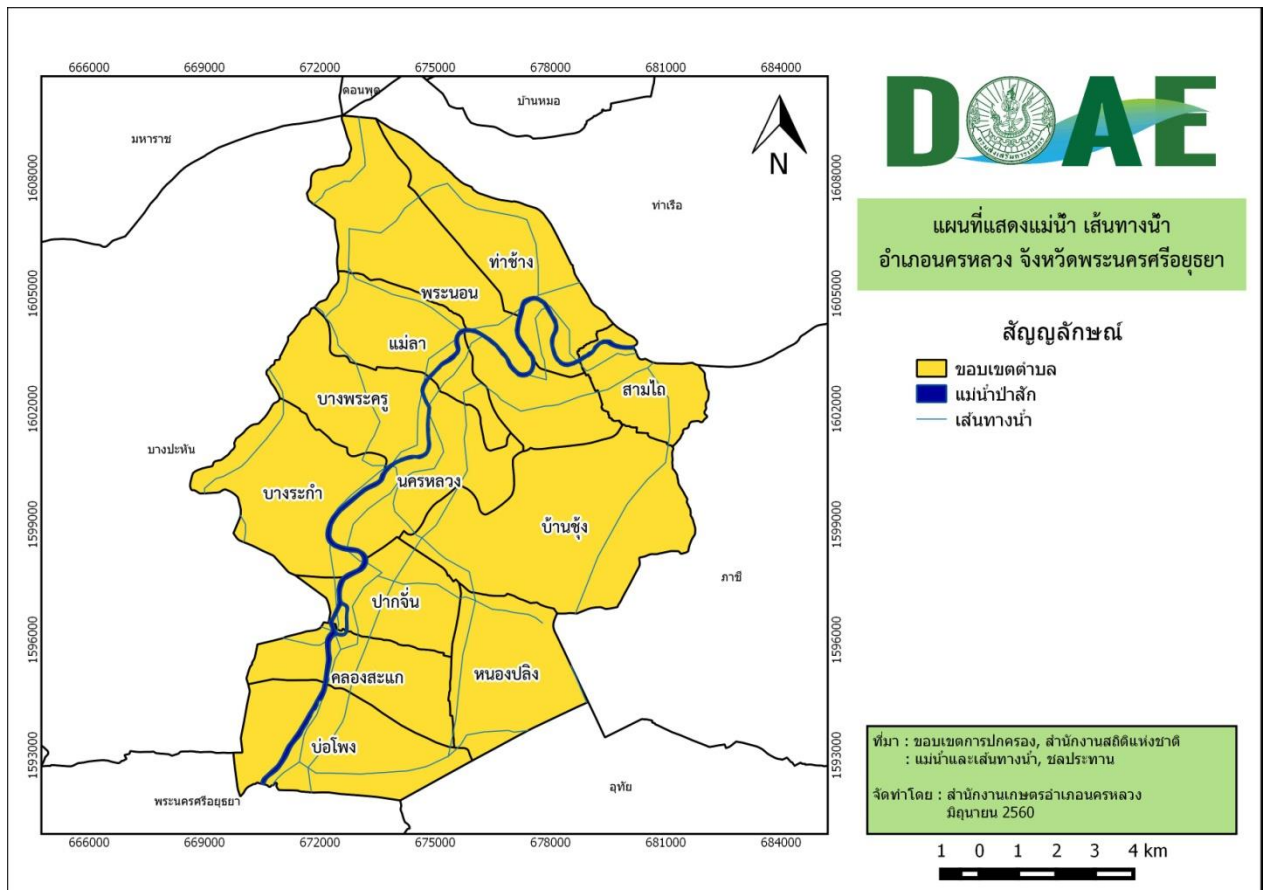

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอนครหลวง เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

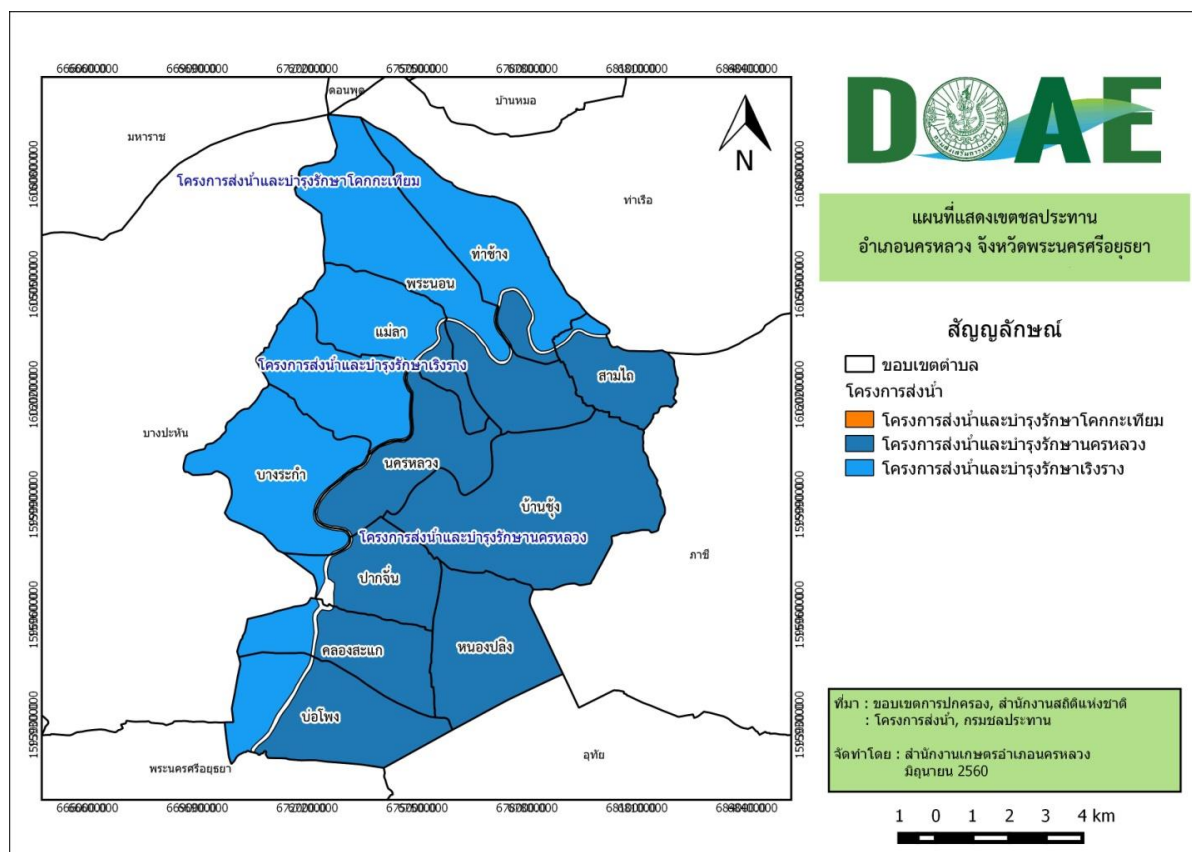
อำเภอนครหลวง มีแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน จำนวน ๑ สาย ได้แก่ แม่น้ำป่าสัก อยู่ในเขตลุ่มน้ำ จำนวน ๒ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงแม่น้ำ เส้นทางน้ำ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๐)

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

อำเภอ นครหลวง อยู่ในเขตโครงการส่งน้ำที่รับผิดชอบ ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครหลวง โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม ซึ่งทั้งสามโครงการจะส่งน้ำผ่านไปยังคลองชลประทานและลำรางต่างๆ ในพื้นที่อำเภอ นครหลวง

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเขตชลประทาน
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๐)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุน เขต ๒ มีนิคมอุตสาหกรรม ๑ แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนคร ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลบางพระครู

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑) สภาพเศรษฐกิจการเกษตร อำเภอนครหลวงมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๕๘,๒๖๕ ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ที่สำคัญได้แก่ การทำนาปลูกข้าว มีพื้นที่ปลูกข้าว ๕๓,๗๖๔ ไร่ และมีการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น พืชไร่หลังนา ทำประมงและเลี้ยงสัตว์บ้างแต่ไม่มากนัก

๒) สภาพการผลิตข้าว ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจของอำเภอนครหลวง เกษตรกรทำนาปลูกข้าวในฤดูนาปี และฤดูนาปรัง ปีละ ๒-๓ ครั้ง หรือไม่มีฤดูและเวลาผลิตที่แน่นอน เนื่องจากพื้นที่การเกษตรที่ใช้ทำนาได้รับน้ำชลประทานครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ ทำให้มีการทำนาต่อเนื่องและหมุนเวียนโดยตลอด และพบว่ามีการทำนาทุกระยะตั้งแต่เตรียมดินถึงการเก็บเกี่ยว วิธีการปลูกใช้ปลูกแบบนาหว่านน้ำตาม ชนิดพันธุ์ข้าวที่ใช้เป็นข้าวเจ้า ประเภทไม่วิต่อช่วงแสง ได้แก่ พันธุ์ปทุมธานี ๑ สุพรรณบุรี ๑ กข๓๑ (ปทุมธานี ๘๐) กข๔๗ กข๖๑ กข๘๕ ผลผลิตเฉลี่ย ๖๕๒ กิโลกรัมต่อไร่ (ที่ความชื้น ๑๕ เปอร์เซ็นต์)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี ๒๕๖๒ เท่ากับ ๔๓๙,๑๕๙ ล้านบาท เป็นจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์ต่อหัวสูงเป็นลำดับที่ ๖ ของประเทศ โดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ

อันดับที่ ๑ คือ สาขาการผลิตอุตสาหกรรม

อันดับที่ ๒ คือ สาขาการขนส่ง การขายปลีกฯ

อันดับที่ ๓ คือ สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ฯ

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประชากรทั้งสิ้น ๒๔,๐๐๒ คน

- เพศชาย จำนวน ๑๑,๒๕๔ คน

- เพศหญิง จำนวน ๑๒,๗๔๘ คน

๖.๔ การศึกษา

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๒ โรงเรียน ได้แก่

- โรงเรียนนครหลวงอุดมรัตน์วิทยา เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง เป็นโรงเรียนประจำอำเภอนครหลวง

- โรงเรียนท่าช้างวิทยาคม เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก

๖.๕ สาธารณสุข

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถานพยาบาล จำนวน ๑๓ แห่ง ประกอบด้วยโรงพยาบาลจำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช สถานที่ตั้ง หมู่ที่ ๒ ตำบลบ่อโพรง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๑๒ แห่ง

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนครหลวง นับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังมีการนับถือศาสนาอื่นๆ บ้าง

อำเภอนครหลวง มีวัดจำนวน ๔๒ แห่ง โบสถ์คริสต์จำนวน ๒ แห่ง

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

อำเภอนครหลวง มีโบราณสถานที่สำคัญ จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ **ปราสาทนครหลวง** ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการขึ้นทะเบียนโบราณสถานและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๗๕ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๗๘ ลักษณะของสถาปัตยกรรมเป็นองค์ปราสาทเป็นพุทธสถานจตุรมุขทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มี ๓ ชั้น ชั้นที่ ๒ เป็นซุ้มระเบียงล้อมรอบ ชั้นบนมีมณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปหล่อ พระปราสาทนครหลวง เริ่มสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง โดยทรงโปรดให้ช่างไปถ่ายแบบมาจากปราสาทเมืองพระนครหลวง ประเทศกัมพูชา เพื่อเป็นที่พักร้อนก่อนที่จะเสด็จไปนมัสการรอยพระพุทธรูปจังหวัดสระบุรี ปราสาทนครหลวงสร้างไม่แล้วเสร็จในสมัยนั้น ต่อมาราวปี พ.ศ. ๒๓๕๒ ตาปะขาวปิ่น ได้สร้างวัดนครหลวงขึ้นโดยเอาปราสาทนครหลวง เข้าไปไว้ในเขตของวัดด้วย และมีการสร้างพระพุทธรูปหล่อ ประดิษฐานไว้บนลานชั้นบนของปราสาท จากการดำเนินงานทางโบราณคดี ได้พบว่าวัตถุประสงค์แรกเริ่มของการสร้างปราสาท เป็นการสร้างเพื่อให้เป็นศาสนสถานในพระพุทธศาสนา มิใช่ที่ประทับระหว่างทางในการเสด็จไปนมัสการพระพุทธรูปที่ตั้งที่เข้าใจกันมาแต่เดิม

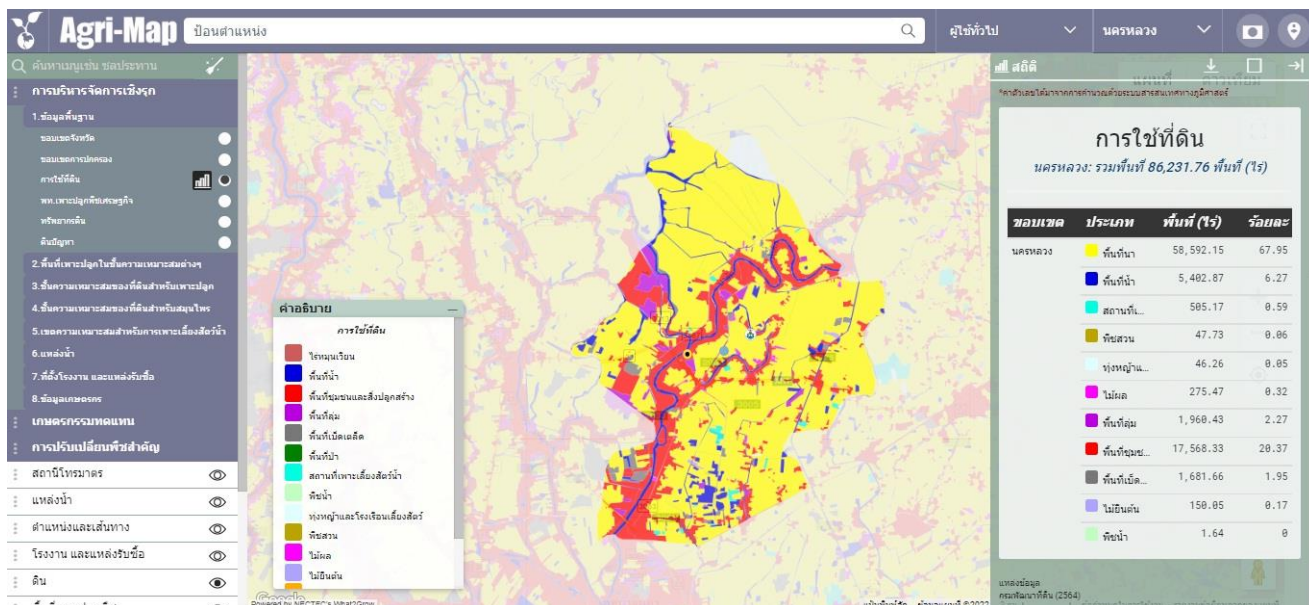
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งประเภทการใช้ที่ดิน แสดงดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๔ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

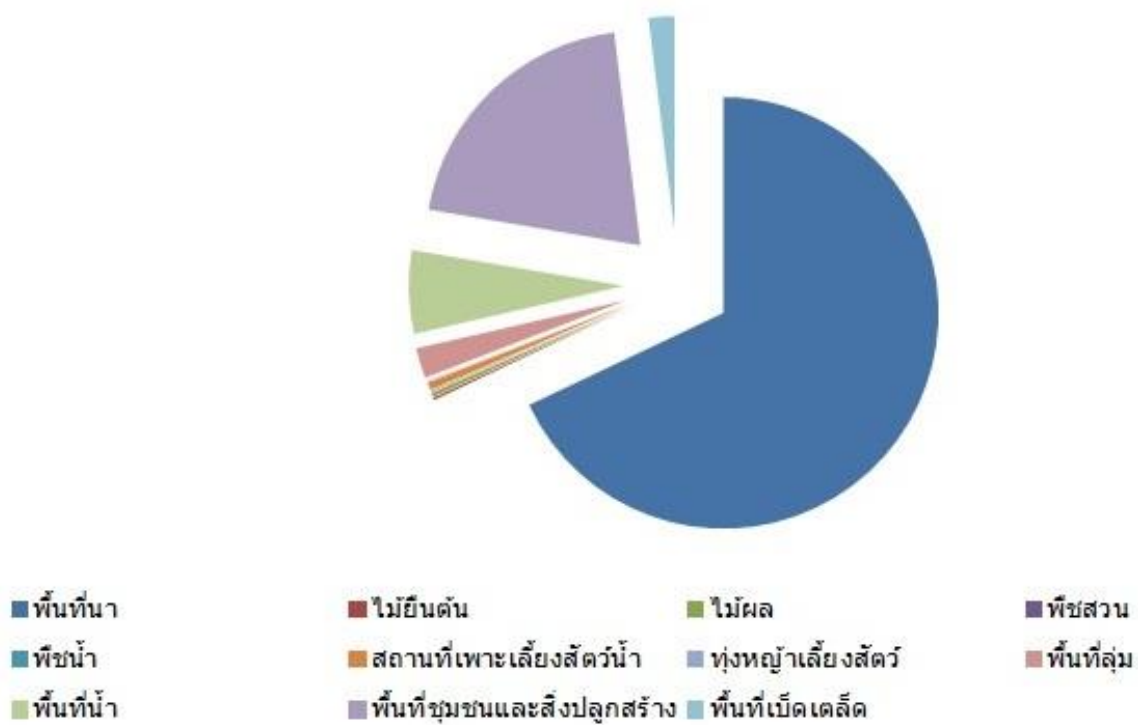
ประเภท	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่นา	๕๘,๕๙๒	๖๗.๙๕
ไม้ยืนต้น	๑๕๐.๐๕	๐.๑๗
ไม้ผล	๒๗๕.๔๗	๐.๓๒
พืชสวน	๔๗.๗๓	๐.๐๖
พืชน้ำ	๑.๖๔	๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๕๐๕.๑๗	๐.๕๙
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	๔๖.๒๖	๐.๐๕
พื้นที่ลุ่ม	๑,๙๖๐.๔๓	๒.๒๗
พื้นที่น้ำ	๕,๔๐๒	๖.๒๗
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๗,๕๖๘.๓๓	๒๐.๓๗
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๖๘๑.๖๖	๑.๙๕

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๙ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด จำนวน ๕๘,๕๙๒ ไร่

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

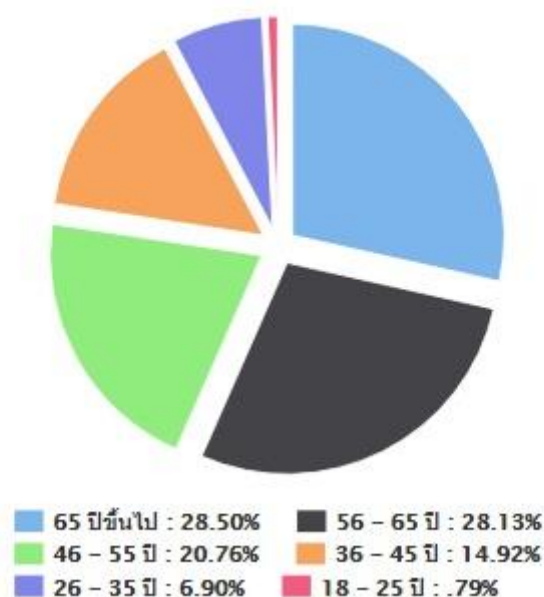
อำเภอนครหลวง มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๒,๑๕๘ ครุว์เรือน (ตามทะเบียนบ้าน) โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๑๕ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๙ และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๖๑๕	๒๘.๕๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๖๐๗	๒๘.๑๓
๔๖ - ๕๕ ปี	๔๔๘	๒๐.๗๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๓๒๒	๑๔.๙๒
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๔๙	๖.๙๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๗	๐.๗๙
รวม	๒,๑๕๘	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๓

หัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑๐ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๓)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

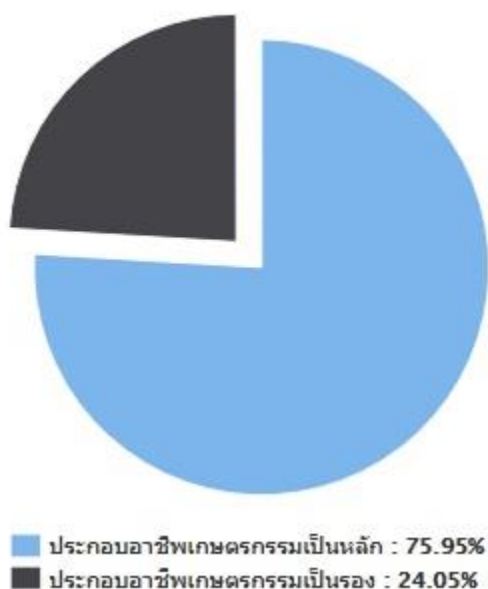
อำเภอนครหลวง มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑,๕๘๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๑๓ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๔๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๗

ตารางที่ ๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๖๓๙	๗๕.๙๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๕๑๙	๒๔.๐๕

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๓

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๑๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๓)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอ นครหลวง ส่วนใหญ่เป็นการเช่า จำนวน ๑,๕๐๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๙ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๗๙๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘๓ และอื่นๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๘ ตามลำดับ

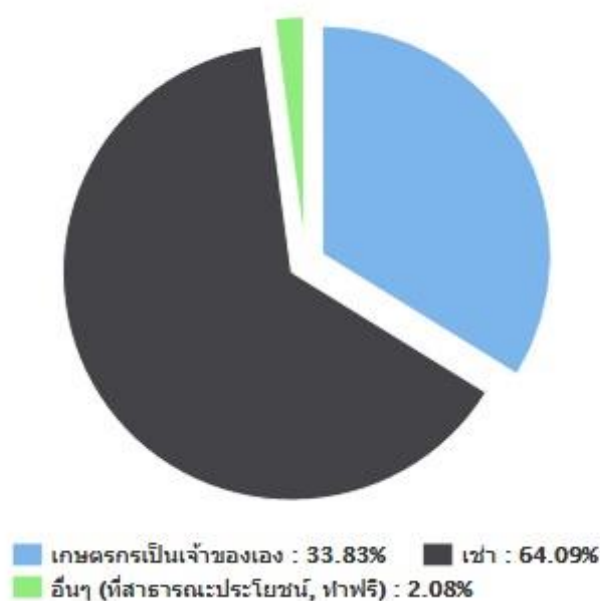

ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๗๙๖	๓๓.๘๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๔	๒.๐๘
เช่า	๑,๕๐๘	๖๔.๐๙

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๓

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๑๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๓)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอ นครหลวง มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๗๙๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๐ และเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๗๙๖	๐	๐	๔	๗๙๖

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๓

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
สามไถ	๑	๒๕										
พระนอน			๑	๑๐			๓	๓๘				
รวม	๘	๙๖	๖	๗๑	๓	๙๘	๒๐	๒๑๗				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอนครหลวง มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และ ศพก. เครือข่าย ๑๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๖ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๗ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑๒ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๖ ศูนย์

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศัตว์	ปกรป	
นครหลวง		๒	๑	๑	๑				๑
ท่าช้าง		๑			๑		๑		๑
บ่อโพรง		๑			๑				๑
บ้านซุง		๒		๑	๑		๑		๑
ปากจั่น	๑		๑	๑	๑				
บางระกำ					๑				
บางพระครู		๑		๑	๑				
แม่ลา		๑	๑	๑	๑				๑
หนองปลิง		๑	๑	๑	๑				๑
คลองสะแก		๑	๑		๑				
สามไถ			๑		๑				
พระนอน		๒		๑	๑				
รวม	๑	๑๒	๖	๗	๑๒		๒		๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอนครหลวง มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๔๖ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๗๔ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๖๙ ราย และอาสาสมัครชลประทาน ๖ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ชลประทาน
นครหลวง		๑	๓		๑๐	๙		๑	
ท่าช้าง		๑			๘	๘			
บ่อโพรง					๖	๗			
บ้านซุง					๗	๗			
ปากจั่น		๑		๑	๖	๖			๒
บางระกำ					๕	๖			
บางพระครู				๒	๔	๔			๒
แม่ลา					๖	๖			
หนองปลิง					๓	๔	๑		
คลองสะแก					๖	๖			
สามไถ					๑	๔			
พระนอน		๒	๑		๗	๗			๒
รวม	๐	๕	๔	๓	๖๙	๗๔	๑	๑	๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอนครหลวง มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอนครหลวง มีประชาชนชาวบ้าน จำนวน ๑๐ คน

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
พระนอน	๑	นายสุนทร พระครูถิ่น	เลขที่ ๘๕/๑ ม.๖ ต.พระนอน อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
หนองปลิง	๑	นายชลิต ชิงชัย	เลขที่ ๑๐๔/๕ ม.๑ ต.หนองปลิง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
หนองปลิง	๑	นายเชิดศักดิ์ ไวยอาษา	เลขที่ ๑๘๐ ม.๓ ต.หนองปลิง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
ปากจั่น	๑	นายสุเทพ บุญแจ้ง	เลขที่ ๗๒/๒ ม.๓ ต.ปากจั่น อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
บ่อโพง	๑	นางบุญสม โปรงทอง	เลขที่ ๔ ม.๗ ต.บ่อโพง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
นครหลวง	๑	นายสุวรรณ อบกลิ่น	เลขที่ ๘๐ ม.๔ ต.นครหลวง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
นครหลวง	๑	นายสาคร ข้าศรีพงษ์	เลขที่ ๒๐/๒ ม.๕ ต.นครหลวง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
บ้านซุง	๑	นางนิตยา สุคันธฤกษ์	เลขที่ ๔๔/๑ ม.๗ ต.บ้านซุง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
บ้านซุง	๑	นายสกล เกตุณะ	เลขที่ ๑๒ ม.๗ ต.บ้านซุง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
บ้านซุง	๑	นายเกษม ก้อนทอง	เลขที่ ๑๐๐ ม.๓ ต.บ้านซุง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
รวม	๑๐		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๔

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสุเทพ บุญแจ้ง อายุ ๕๗ ปี

บ้านเลขที่ ๗๔/๙ หมู่ ๓ ตำบลปากจั่น อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่อำเภอ นครหลวง ส่วนใหญ่ปลูกข้าวร้อยละ ๙๕ และพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว (S๑) ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ โดยเป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน อาศัยน้ำจากระบบชลประทานในการทำเกษตร ๑๐๐ % ผลผลิตต่อไร่อยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ พันธุ์ข้าวที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ส่งเสริมที่ทางการรับรองและมีความเหมาะสมกับพื้นที่ ต้นทุนผลิตค่อนข้างสูง โดยเฉพาะราคาปุ๋ยและสารเคมีที่มีราคาแพง

แนวทางการพัฒนา : ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต การใช้สารชีวภัณฑ์ ลดการเผาตอซัง การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นต้น

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การลดต้นทุนการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การใช้เมล็ดพันธุ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม

๒. การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

๓. การปรับปรุงบำรุงดิน

หลักสูตรบังคับ : ๑. เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน

๒. การลดต้นทุนการผลิตข้าว

๓. การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

๔. การปรับปรุงบำรุงดิน

๕. การผลิตพืชอาหารปลอดภัยตามระบบ GAP

หลักสูตรเสริม : ๑. การทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีฟาร์ม

๒. การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล IFPP

๓. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๒ ศูนย์

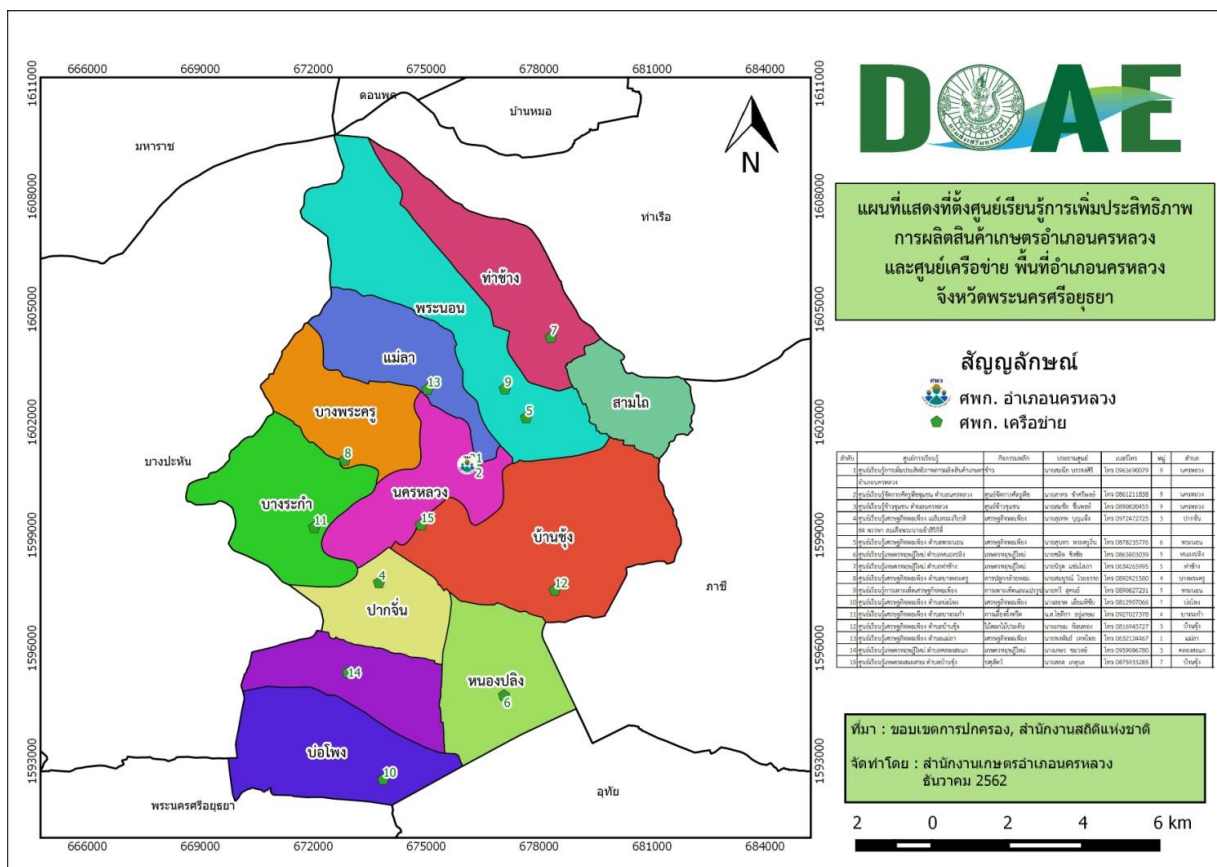
ตารางที่ ๑๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอนครหลวง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ-นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ (ศูนย์หลัก)	เศรษฐกิจพอเพียง	๓	ปากจั่น	นายสุเทพ บุญแจ้ง	๐๙๗๒๔๗๒๗๒๕
๒	ศูนย์เรียนรู้จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลนครหลวง	ศูนย์จัดการศัตรูพืช	๙	นครหลวง	นายสาคร ขำศรีพงษ์	๐๘๖๑๒๑๑๘๓๘
๓	ศูนย์เรียนรู้ข้าวชุมชน ตำบลนครหลวง	ศูนย์ข้าวชุมชน	๙	นครหลวง	นายสมชัย ชื่นพงษ์	๐๘๙๐๘๒๐๔๕๕
๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลพระนอน	เศรษฐกิจพอเพียง	๖	พระนอน	นายสุนทร พระครูถิ่น	๐๘๗๘๒๓๕๗๗๖
๕	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลหนองปลิง	เกษตรทฤษฎีใหม่	๕	หนองปลิง	นายชลิต ชิงชัย	๐๘๖๓๘๐๓๐๓๙
๖	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลท่าช้าง	เกษตรทฤษฎีใหม่	๕	ท่าช้าง	นายนิรุต แซ่มโสภา	๐๖๓๔๒๖๕๙๙๕
๗	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางพระครู	การปลูกกล้วยหอม	๔	บางพระครู	นายสมบูรณ์ ไวยอรรด	๐๘๙๒๔๒๑๕๘๐
๘	ศูนย์เรียนรู้การเพาะเห็ดเศรษฐกิจพอเพียง	การเพาะเห็ดและแปรรูป	๕	พระนอน	นายทวิ สุคนธ์	๐๘๙๐๘๒๗๒๓๑
๙	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบ่อโพง	เศรษฐกิจพอเพียง	๗	บ่อโพง	นางสอาด เอี่ยมพิชัย	๐๘๑๒๙๐๗๐๖๖
๑๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบ้านขี้	ไม้ดอกไม้ประดับ	๓	บ้านขี้	นายเกษม ก้อนทอง	๐๘๑๖๙๔๕๗๒๗

๑๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลแม่ลา	เศรษฐกิจพอเพียง	๑	แม่ลา	นายพงษ์พันธ์ เทพไทย	๐๖๓๒๐๒๔๔๖๗
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลคลองสะแก	เกษตรทฤษฎีใหม่	๓	คลองสะแก	นางเกษร ชมวงษ์	๐๙๕๕๐๘๖๗๘๐
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน ตำบลบ้านซุง	ปศุสัตว์	๗	บ้านซุง	นายสกล เกตุณะ	๐๘๗๕๕๓๓๒๘๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

ภาพที่ ๑๔ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๔)

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว

อำเภอ นครหลวง มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑. แปลงใหญ่ข้าว ตำบลนครหลวง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สมาชิกจำนวน ๔๙ ราย พื้นที่จำนวน ๑,๑๗๕ ไร่
๒. แปลงใหญ่ข้าว ตำบลหนองปลิง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สมาชิกจำนวน ๓๗ ราย พื้นที่จำนวน ๗๔๒ ไร่

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าว อำเภอ นครหลวง.....
 ที่อยู่ อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....

กิจกรรม.....ข้าว.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๐๐๙ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๗๕๐ บาท (๖.๔๖%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๘๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๘๙๐ กิโลกรัม/ไร่ (๑๑.๒๕%)
- เป้าหมายรายได้.....๓,๒๘๙ บาท/ไร่.....
- ประเมินการรายจ่าย.....๔,๐๐๙ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ (ปทุมธานี ๑)
๒. ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๓. รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต
๔. การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน GAP
๕. แปรรูปเป็นข้าวสาร

ตารางที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
ค่าเตรียมดิน			←→											๕๒๐	
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา ๒๐ กก./ไร่, ราคา ๑๘ บ./กก.)				←→										๒๗๐	
ค่าจ้างปลูก (ค่าจ้างหวานข้าว/ไร่ออก)					←→									๖๐	
ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)						←→								๒๔๓	
ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช (จำนวน ๒ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)						←→								๑๒๐	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ สูตร ๑๘ - ๘ - ๘							←→							๒๖๗	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖ - ๐ - ๐								←→						๒๙๐	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓ สูตร.....														-	
ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ ปุ๋ยคอก)														-	
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยเคมี / อินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก) (จำนวน ๒ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)							←→							๑๒๐	
ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ								←→						๕๐	
ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ (จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)								←→						๖๐	

ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช								←→					๔๐	
ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)								←→					๖๐	
ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช								←→					๒๐	
ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน .....ครั้งๆ ละ.....บาท)													-	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ตลอดฤดูกาลผลิต)								←→					๓๐๐	
ค่าทำความสะอาดแปลง													-	
ค่าแหวกน้ำ													-	
ค่าซ่อมข้าว													-	
ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวตีด/วัชพืช)													๐	
ค่าเก็บเกี่ยว										←→			๕๐๐	
ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี										←→			๘๙	
ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)										←→			๑,๐๐๐	
รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)													๔,๐๐๙	
ผลผลิต (กก./ไร่)													๘๙๐	
ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)													๘.๒๐	
รายได้ (บาท/ไร่)														๗,๒๙๘
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)														๓,๒๘๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๓

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

พื้นที่อำเภอนครหลวง มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ อำเภอนครหลวงมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน ๑ สาย คือ แม่น้ำป่าสัก เริ่มต้นจากตำบลสามไถ ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอ สิ้นสุด ณ ตำบลบ่อโพรง ด้านทิศใต้ของอำเภอ อำเภอนครหลวงประกอบด้วยชุดดินหลายชุดดิน ชุดดินหลัก มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๒

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลืองฟาง ข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัสดุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลาง ดินมีการระบายน้ำเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าที่ดินอาจแตกต่างเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง

และมีรอยถูไถในดิน สีดินเป็นสีเทาหรือสีเทาแก่ตลอด มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน อาจพบผลึกยิบซัมบ้างเล็กน้อย และพบชั้นดินเหนียวสีเทาที่มีจุดประสีเหลืองของสารจาโรไซต์ในระดับความลึกประมาณ ๑๐๐ ถึง ๑๕๐ ซม. ทั่วยุบนชั้นดินเลนตะกอนน้ำทะเลที่มีสีเทาปนเขียว ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผลบางชนิด นอกฤดูทำนาบางบริเวณอาจใช้ปลูกพืชไร่ พวกพืชตระกูลถั่วต่างๆ บางพื้นที่ถูกปล่อยทิ้งไว้เป็นทุ่งหญ้า

ปัญหา ดินเป็นกรดจัดมาก และมีศักยภาพก่อให้เกิดความเป็นกรดของดินเพิ่มขึ้นในดินล่าง ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดจัดมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านใส่อัฟริกันหรือใส่อินเดียน ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดกรดเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

กลุ่มชุดดินที่ ๒๑

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายลึกมากที่เกิดจากตะกอนทรายชายทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุกำเนิดดินพวกตะกอนลำน่าน้ำเนือหยาบ พบในบริเวณที่ลุ่มระหว่างสันทรายหรือระหว่างเนินทรายชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินทราย สีดินเป็นสีเทา พบจุดประสีน้ำตาล หรือสีเหลือง บางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดินชั้นล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนอยู่ ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด

การใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งทิ้งให้รกร้างว่างเปล่า มีวัชพืชต่างๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินเป็นทรายหนา มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ขาดแคลนน้ำ บางพื้นที่ดินอาจมีน้ำท่วมขัง หรือมีน้ำท่วมขังนานในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง หรือหวานพืชปุ๋ยสด หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ควรมีการใช้วัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ควรมีการใช้วัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ๕ กิโลกรัม/หลุม

กลุ่มชุดดินที่ ๔

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหวเป็นร่องในฤดูแล้ง และอาจมีรอยถูไถในดิน ดินบนมีสีดำ หรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทา น้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมีสะสม พวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือต่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บางแห่งยกร่อง เพื่อปลูกพืชผักหรือผลไม้ ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหา โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหว ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

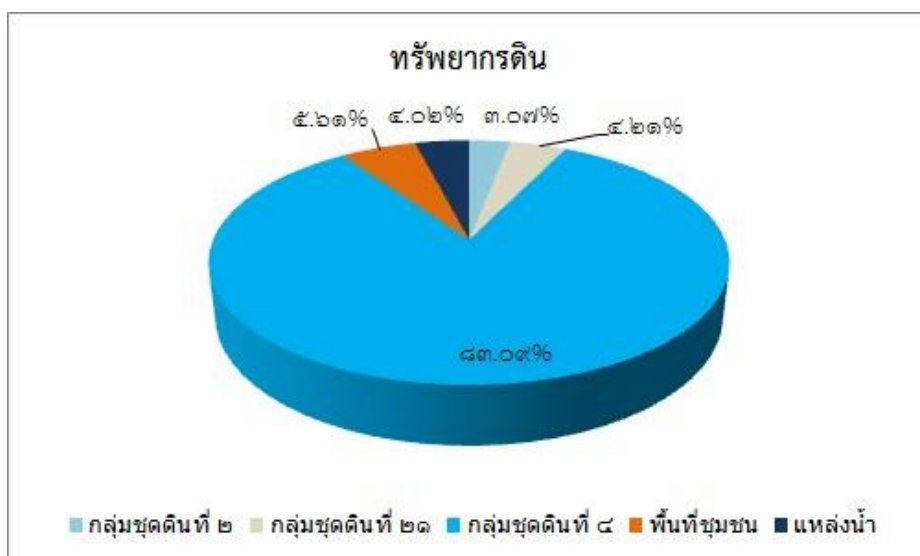
ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-

๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับ ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

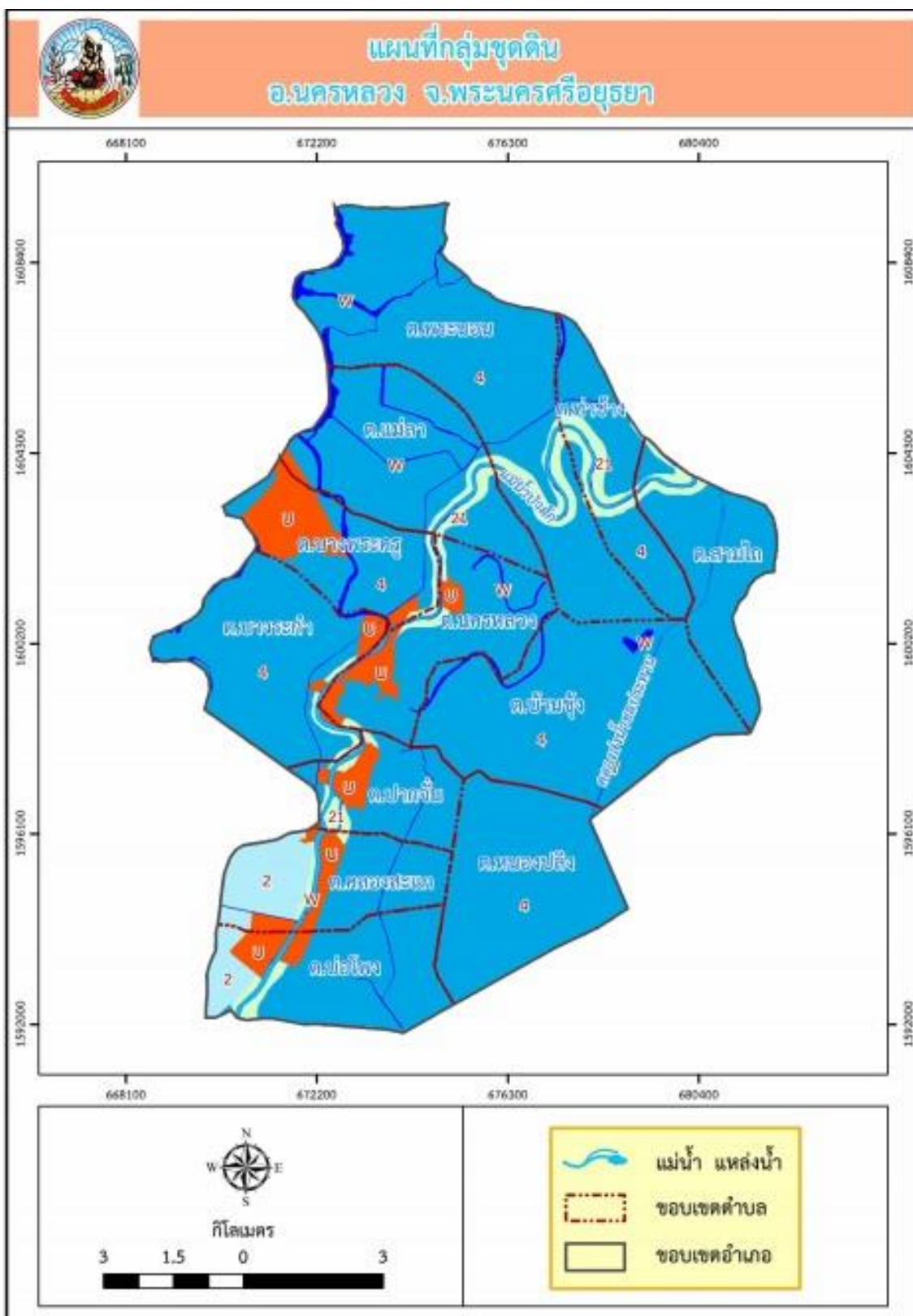
ตารางที่ ๑๕ แสดงทรัพยากรดิน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
กลุ่มชุดดินที่ ๒	๒,๖๗๘.๗๓	๓.๐๗
กลุ่มชุดดินที่ ๒๑	๓,๖๘๐.๗๘	๔.๒๑
กลุ่มชุดดินที่ ๔	๗๒,๕๗๘.๑๒	๘๓.๐๙
พื้นที่ชุมชน	๔,๘๙๗.๑๙	๕.๖๑
แหล่งน้ำ	๓,๕๑๖.๘๕	๔.๐๒

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

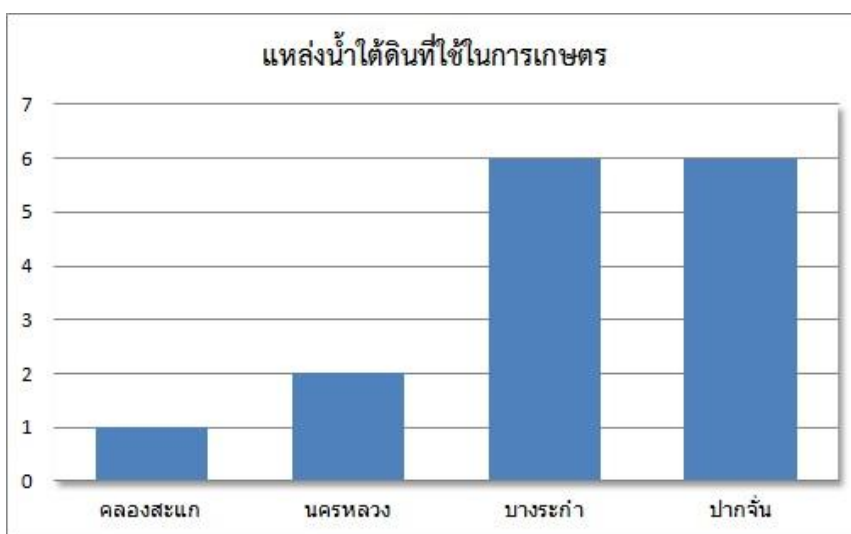
ภาพที่ ๑๖ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

๒) ทรัพยากรน้ำ

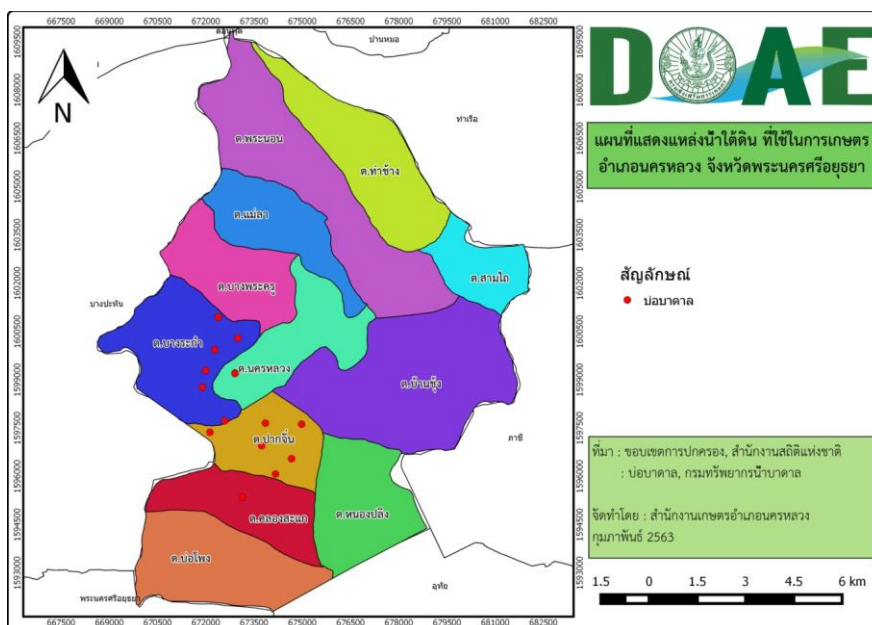
อำเภอนครหลวง เป็นพื้นที่อาศัยน้ำจากระบบชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๑๐๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ใช้ในการเกษตร รวมทั้งสิ้น ๑๕ บ่อ แยกรายตำบลได้ ดังนี้

ตำบลคลองสะแก	จำนวน	๑ บ่อ
ตำบลนครหลวง	จำนวน	๒ บ่อ
ตำบลบางระกำ	จำนวน	๖ บ่อ
ตำบลปากจั่น	จำนวน	๖ บ่อ

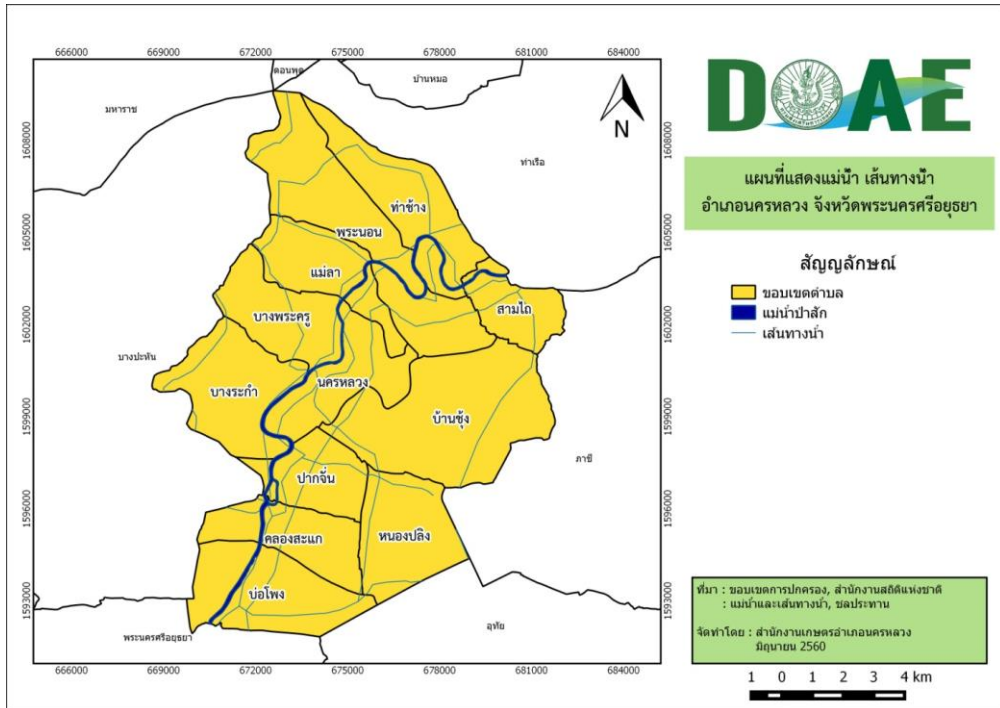
ภาพที่ ๑๗ แสดงจำนวนแหล่งน้ำใต้ดินที่ใช้ในการเกษตร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๔)

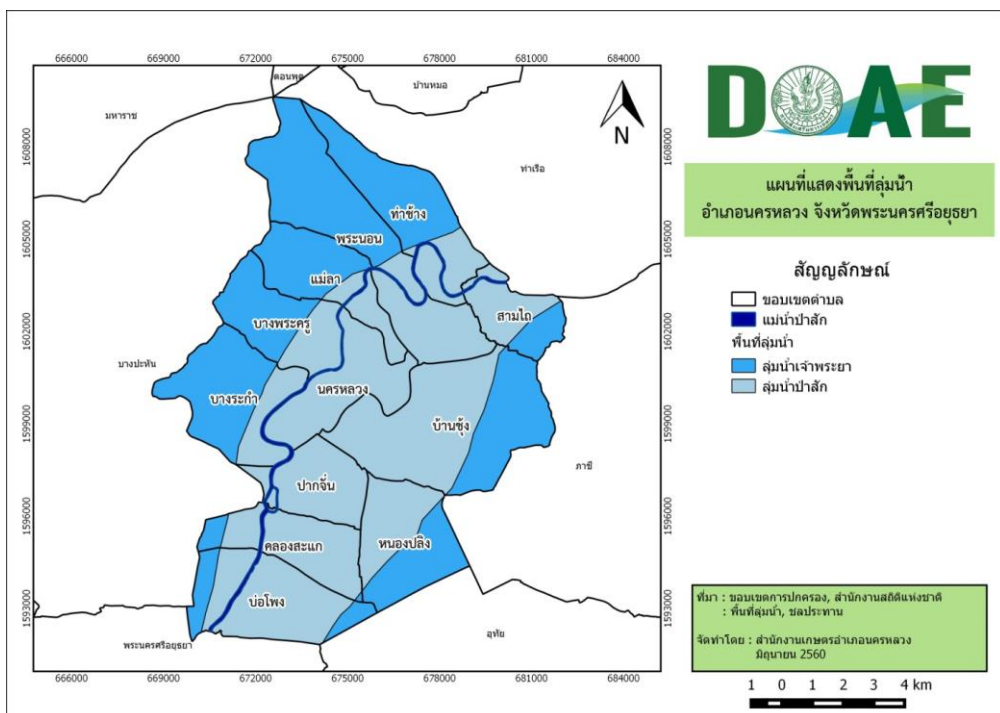
ภาพที่ ๑๘ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินที่ใช้ในการเกษตร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๔)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน แต่เนื่องจากอำเภอนครหลวงใช้น้ำจากชลประทานเป็นหลัก แหล่งน้ำผิวดินจึงต้องใช้น้ำจากชลประทานด้วยเช่นกัน

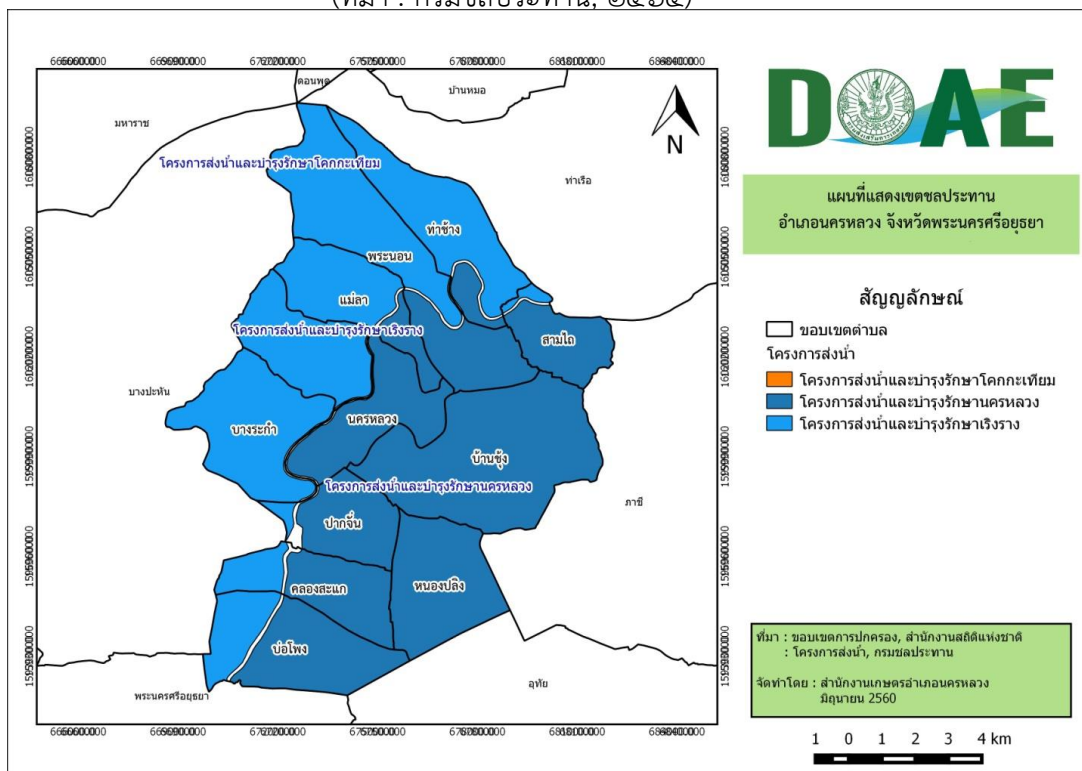

ภาพที่ ๑๙ แสดงแม่น้ำ เส้นทางน้ำ อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมชลประทาน, ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ลุ่มน้ำ อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : กรมชลประทาน, ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๑ แสดงเขตชลประทาน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมชลประทาน, ๒๕๖๔)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

มีดอรัญญิก

ประวัติความเป็นมา บ้านต้นโพธิ์ บ้านไผ่หนอง เป็นหมู่บ้านที่มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ และ ๗ ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งสองหมู่บ้านมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักกันไปทั่ว เพราะเป็นแหล่งผลิตมีดที่ใหญ่แห่งหนึ่งของประเทศที่ทำกันเป็นล่ำเป็นสันมาเกือบสองร้อยปี

กลุ่มชาติพันธุ์ ชาวบ้านต้นโพธิ์และชาวบ้านไผ่หนอง รกรากถิ่นฐานเป็นชาวเวียงจันทน์ ประเทศลาว ได้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยประมาณช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งชาวเวียงจันทน์กลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีอาชีพทางช่าง มีช่างทำทองกับช่างตีเหล็ก คือ คนไหนแข็งแรงก็ได้ตีเหล็ก คนไหนอ่อนแอมีความละเอียดให้ตีทองคำ เครื่องอภรณ์ประดับกาย การทำมาหากิน ในสมัยนั้นอาชีพทั้งสองทำกันเป็นล่ำเป็นสันตลอดมา ครั้นต่อมาในราว พ.ศ.๒๓๖๕ อาชีพช่างทองก็ได้เลิกสาสลายตัวไป คงเหลือแต่อาชีพตีมีดประเภทเดียว ชาวบ้านจึงยึดอาชีพตีมีดเป็นอาชีพหลัก ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่นปะปนเลย ข้อสังเกตที่เป็นหลักฐานว่าชาวเวียงจันทน์กลุ่มนี้มีอาชีพช่างทองคือ ถ้าเรานำดินที่ชุมชนแห่งนี้ล่องร่อนในน้ำก็จะพบเศษทองและขี้ตะไบทองอยู่ทั่วไป

ความเป็นมาการตั้งถิ่นฐาน เหตุที่ชาวเวียงจันทน์กลุ่มนี้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยจะโดยถูกกวาดต้อนมา ในสมัยเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกคราวยกทัพไปตีเมืองเวียงจันทน์หรือจะเป็นการอพยพมาเองนั้น ไม่มีหลักฐานปรากฏชัดเจนแต่มีหลักฐานบันทึกไว้ว่าเข้ามาโดยมีนายเทาเป็นผู้นำ (ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “ขุนนราบริรักษ์”) ได้เดินทางมาพบภูมิประเทศแห่งนี้ เป็นที่เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพ คือ เดิมเป็นดงไม้ไผ่ที่ขึ้นอยู่หนาแน่น มีหนองน้ำและแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน สมัยนั้นไม่มีถนนหนทางเหมือน

ปัจจุบันนี้ ต้องอาศัยทางน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการคมนาคมโดยเฉพาะ ไม้ไผ่เป็นวัสดุที่สำคัญมากสำหรับช่างตีมีด เพราะไม้ไผ่มีประโยชน์อยู่ในตัวของมันนานับประการ เช่น นำมาเผาถ่านใช้เผาเหล็ก เพราะถ่านไม้ไผ่ให้ความร้อนสูงกว่าไม้ชนิดอื่น ต้น ลำ ใช้ทำบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ทำด้ามพะเนิน ด้ามค้อนและด้ามมีด ซึ่งช่างตีเหล็กต้องใช้อยู่เป็นประจำ จึงเห็นว่าภูมิประเทศแห่งนี้เป็นอยู่ช้ำอู่น้ำแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์จึงพร้อมใจกันลงหลักปักฐานและได้ประชุมหารือกันตั้งชื่อบ้านของตนว่า “บ้านไผ่หนอง” ให้เป็นการเหมาะสมกับภูมิประเทศแต่ก่อนนั้น สำหรับบ้านต้นโพธิ์ คนเก่าคนแก่เล่าว่า เมื่อมาถึงทำเลนี้มีต้นโพธิ์ใหญ่อยู่กลางหมู่บ้านจึงตั้งชื่อว่า “บ้านต้นโพธิ์” ครั้นกาลเวลาล่วงมาบ้านเมืองเจริญขึ้นสภาพของหมู่บ้านก็ได้เปลี่ยนแปลงไป ดงไม้ไผ่ที่ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นก็โล่งเตียนกลายเป็นท้องไร่ท้องนา หนองน้ำก็ตื้นเขินไปหมดแล้ว

เกียรติประวัติของชุมชน

สมัยรัชกาลที่ ๓ แผ่นดินสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อราวพ.ศ.๒๓๖๙ เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์เสด็จมาถวายพระเพลิง พระบรมศพพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้มาขอให้ชาวเวียงจันทน์กลับประเทศ แต่ชาวเวียงจันทน์กลุ่มนี้ไม่ยอมกลับขอยุติธรรมไว้ที่เมืองสุพรรณบุรี เพราะพระองค์ให้ความผาสุกร่มเย็น พสกนิกรของพระองค์ตลอดมาก็มีความเจริญรุ่งเรืองมาเป็นลำดับ ชื่อเสียงการตีมีดก็เลื่องลือไปทั่วสารทิศ ชาวบ้านจึงมีฐานะที่มั่นคง มีการอยู่ดีกินดี ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของล้นเกล้าล้นกระหม่อม

สมัยรัชกาลที่ ๕ แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงทราบว่าบ้านต้นโพธิ์บ้านไผ่หนองเป็นหมู่บ้านตีมีด พระองค์พร้อมด้วยพระบรมวงศ์านุวงศ์ได้เสด็จทอดพระเนตรการตีมีดของชาวเวียงจันทน์กลุ่มนี้ จึงได้ปลูกพลับพลาที่ประทับอย่างสมพระเกียรติ และได้เกณฑ์ชาวบ้านมาทำการตีมีดให้ พระองค์ทรงทอดพระเนตร พระองค์ท่านสนพระทัยและทรงพอพระราชหฤทัยเป็นอันมาก

สมัยรัชกาลที่ ๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ ทรงทอดพระเนตรการทำมีดอรัญญิก เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๙ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จนำนักเรียนโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ มาทอดพระเนตรการตีมีดและเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาฯ ทรงนำครอบครัวมาทัศนศึกษาการตีมีดที่ชุมชนแห่งนี้เช่นกัน

ที่มาของคำว่ามีดอรัญญิก ในสมัยก่อนมีตลาดร้านค้า มีโรงบ่อน อยู่ที่บ้านอรัญญิก ตำบลปากท่า อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านต้นโพธิ์และหมู่บ้านไผ่หนองมากนัก ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร มีผู้คนนำสินค้ามาซื้อขายแลกเปลี่ยนกันมากในยุคนั้นชาวบ้านก็นำเอามีดไปขาย เมื่อคนที่ซื้อไปใช้เห็นว่าคุณภาพดีจึงบอกต่อ ๆ กันไปว่ามีดคุณภาพดีต้องมีดอรัญญิก เลยเรียกติดปาก ไปหาซื้อมีดต้องไปที่อรัญญิก ที่จริงแล้วทำที่บ้านต้นโพธิ์ หมู่บ้านไผ่หนองและหมู่บ้านอื่นๆ ซึ่งเป็นที่มาของคำว่า “มีดอรัญญิก”

ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์มีดอรัญญิก มีอยู่ด้วยกัน ๔ ประเภท ได้แก่มีดตระกูลเกษตรกรรม มีดตระกูลทหาร มีดตระกูลอาวุธ และมีดตระกูลอื่นๆ แต่ละตระกูลสามารถจำแนกตามการใช้งานได้อีก ๑๒ ประเภท ซึ่งในแต่ละประเภทประกอบไปด้วยชนิดของมีดต่างๆ อีกมากมาย หลากหลายไปตามขนาดและความแตกต่างของวัสดุที่ใช้ในการผลิตของชิ้นส่วนและองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งจากการศึกษาปรากฏว่ามีถึง ๒๗๔ ชนิด

ประเพณีและวัฒนธรรม มีประเพณีและวัฒนธรรมที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ คือ งานมาฆบูชา บุญวิสาขบูชา บุญเข้าพรรษา บุญกฐิน บุญตักบาตรดอกไม้ บุญสงกรานต์ บุญเข้าสลาก บุญออกพรรษา บุญมหาชาติ เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเพณีและวัฒนธรรมของชนชาติไทยทั่วไปที่ปฏิบัติกันมาเป็นประจำ แต่ยังมีประเพณีหนึ่งที่ขาดไม่ได้เป็นประเพณีที่น่าประทับใจของชุมชนฯ และถือว่าเป็นประเพณีที่สำคัญมากคือ การไหว้ครุ หรือไหว้ครุบูชาเตา ซึ่งปกติแล้วจะทำกันทุกหมู่บ้าน เมื่อทำบุญบำเพ็ญกุศล ตบธู และสงกรานต์ ผู้ใหญ่จะประชุมหารือกำหนดวันไหว้ครุ ส่วนมากกำหนดวันข้างขึ้นเดือนหกตรงกับวัน

พฤษภดีเมื่อहारोकัันดีแล้วทุกบ้านจะลงมือซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้เรียบร้อยก่อนกำหนด
หนึ่งหรือสองวันและทำความสะอาดเครื่องมือแล้วนำมาวางไว้ในที่อันสมควร เตาเผาเหล็กจะต้องปั้งขึ้นใหม่
และจัดเตรียมเครื่องสังเวทให้เรียบร้อยครบบครัน มีเครื่องบูชาพระพุทธรูปเป็นชั้นห้า พอรุ่งอรุณของวัน
พฤษภดี เขาจะนำเครื่องบูชาและอาหารคาวหวานเป็นเครื่องบูชา บูชาพระภูมิ แม่ธรณี ส่วนเครื่องสังเวท
ต่างๆ ที่ได้เตรียมไว้จะต้องนำมาวางไว้ที่เครื่องมือ แล้วจัดทำพิธีสวดโองการเชิญเทพเจ้ามาเป็นศิริมงคล
แล้วผู้ใหญ่ในเรือนนั้นจะเรียกลูกหลานมาบูชากราบไหว้ ขอพรอันศักดิ์สิทธิ์อันเป็นศิริมงคลแก่ทุกคน สำหรับใน
วันนั้นทุกบ้านจะต้อนรับทุกคนที่มาเยือน ชุมชนแห่งนี้ยังรักษาประเพณีนี้ไว้ นับเป็นประเพณีอันดีงามในวันนั้น
เขาถือว่าเป็นมงคล เรื่องอัปมงคลจะไม่เกิดขึ้นเลย

๑.๔ สิ้นค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสิ้นค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

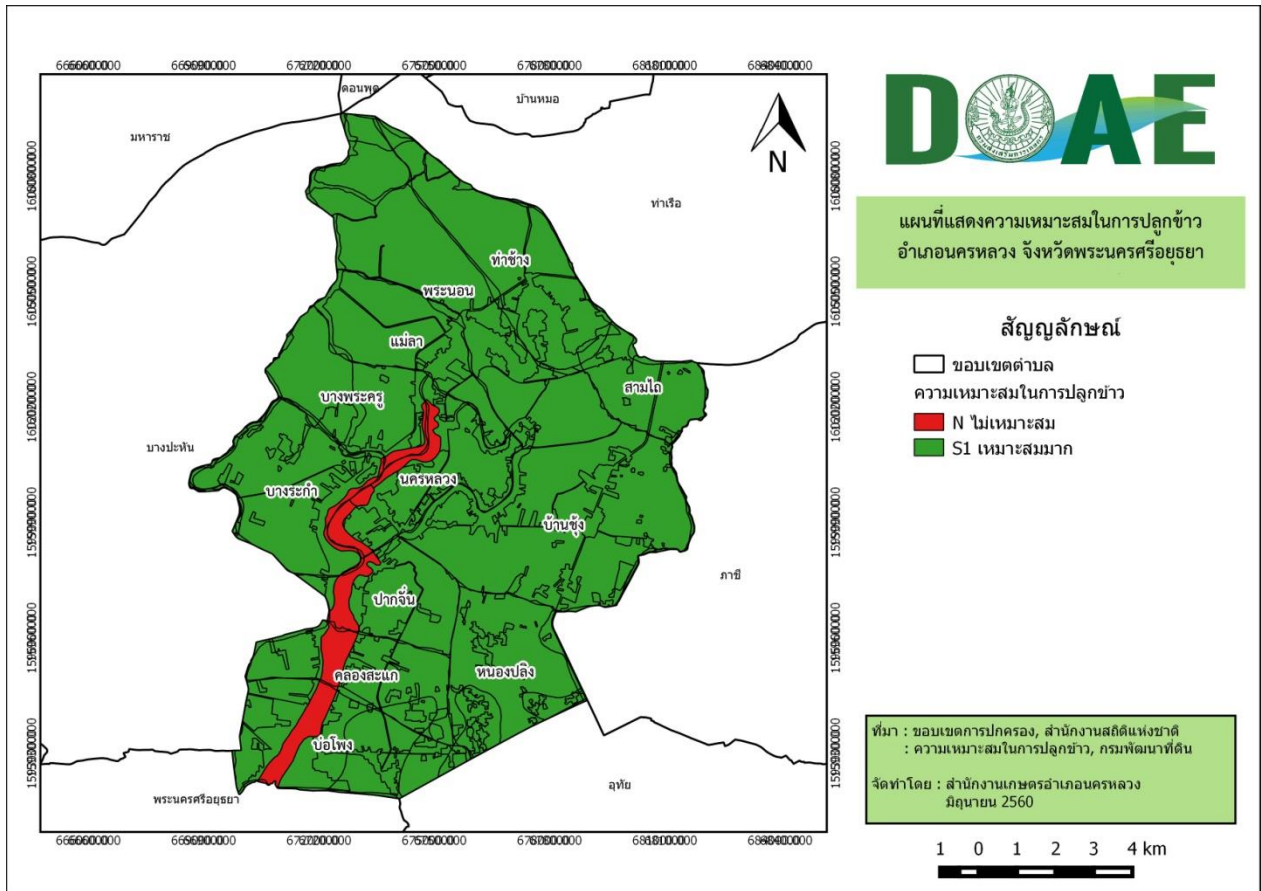
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอนครหลวง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๘๒,๗๘๗ ไร่ แบ่งเป็น
พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘๒,๗๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๗๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)
จำนวน ๓,๖๔๘ คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๒

ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่เหมาะสมมาก ในการปลูกข้าว (ไร่) S๑	พื้นที่ไม่เหมาะสม ในการปลูกข้าว (ไร่) N	รวม (ไร่)
๑. นครหลวง	๔,๗๓๗	๙๙๗	๕,๗๓๔
๒. ท่าช้าง	๗,๙๒๙	-	๗,๙๒๙
๓. บ่อโพรง	๖,๙๐๓	๙๒๗	๗,๘๓๐
๔. บ้านช้าง	๑๓,๘๗๕	-	๑๓,๘๗๕
๕. ปากจั่น	๓,๙๗๔	๖๓๐	๔,๖๐๔
๖. บางระกำ	๗,๔๐๑	๒๖๖	๗,๖๖๗
๗. บางพระครู	๕,๖๖๑	๒๐๖	๕,๘๖๗
๘. แม่ลา	๕,๓๖๑	-	๕,๓๖๑
๙. ทนองปลิง	๖,๔๗๖	-	๖,๔๗๖
๑๐. คลองสะแก	๔,๗๒๘	๖๒๒	๕,๓๕๐
๑๑. สามไถ	๓,๔๑๘	-	๓,๔๑๘
๑๒. พระนอน	๑๒,๓๒๔	-	๑๒,๓๒๔
รวม	๘๒,๗๘๗	๓,๖๔๘	๘๖,๔๓๕

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๓

ภาพที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๓)

ภาพที่ ๒๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๓)

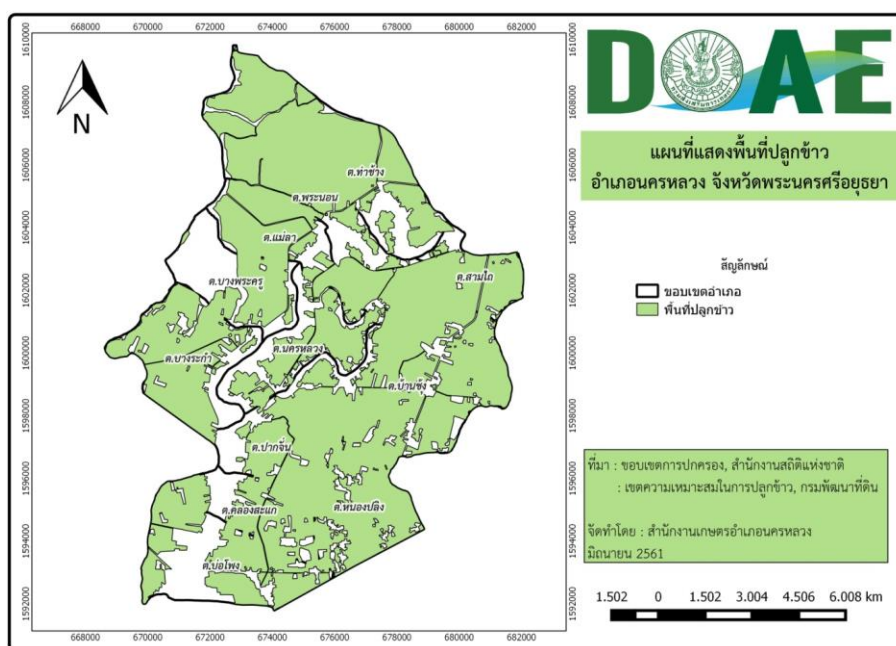
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๕๓,๗๖๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลพระนอน จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลแม่ลา จำนวน ๕,๖๔๗ ไร่ และตำบลบ้านซุง จำนวน ๕,๕๐๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่นาข้าวทั้งหมด (ไร่)	นาปี (ไร่)	นาปรัง (ไร่)
๑. นครหลวง	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๒. ท่าช้าง	๕,๒๙๘	๕,๒๙๘	๕,๒๙๘
๓. บ่อโพง	๓,๘๔๒	๓,๘๔๒	๓,๘๔๒
๔. บ้านซุง	๕,๕๐๐	๕,๕๐๐	๕,๕๐๐
๕. ปากจั่น	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐
๖. บางระกำ	๓,๕๘๓	๓,๕๘๓	๓,๕๘๓
๗. บางพระครู	๓,๑๒๓	๓,๑๒๓	๓,๑๒๓
๘. แม่ลา	๕,๖๔๗	๕,๖๔๗	๕,๖๔๗
๙. หนองปลิง	๔,๖๐๐	๔,๖๐๐	๔,๖๐๐
๑๐. คลองสะแก	๑,๘๗๑	๑,๘๗๑	๑,๘๗๑
๑๑. สามไถ	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐
๑๒. พระนอน	๑๐,๓๐๐	๑๐,๓๐๐	๑๐,๓๐๐
รวม	๕๓,๗๖๔	๕๓,๗๖๔	๕๓,๗๖๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๓

ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๓)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

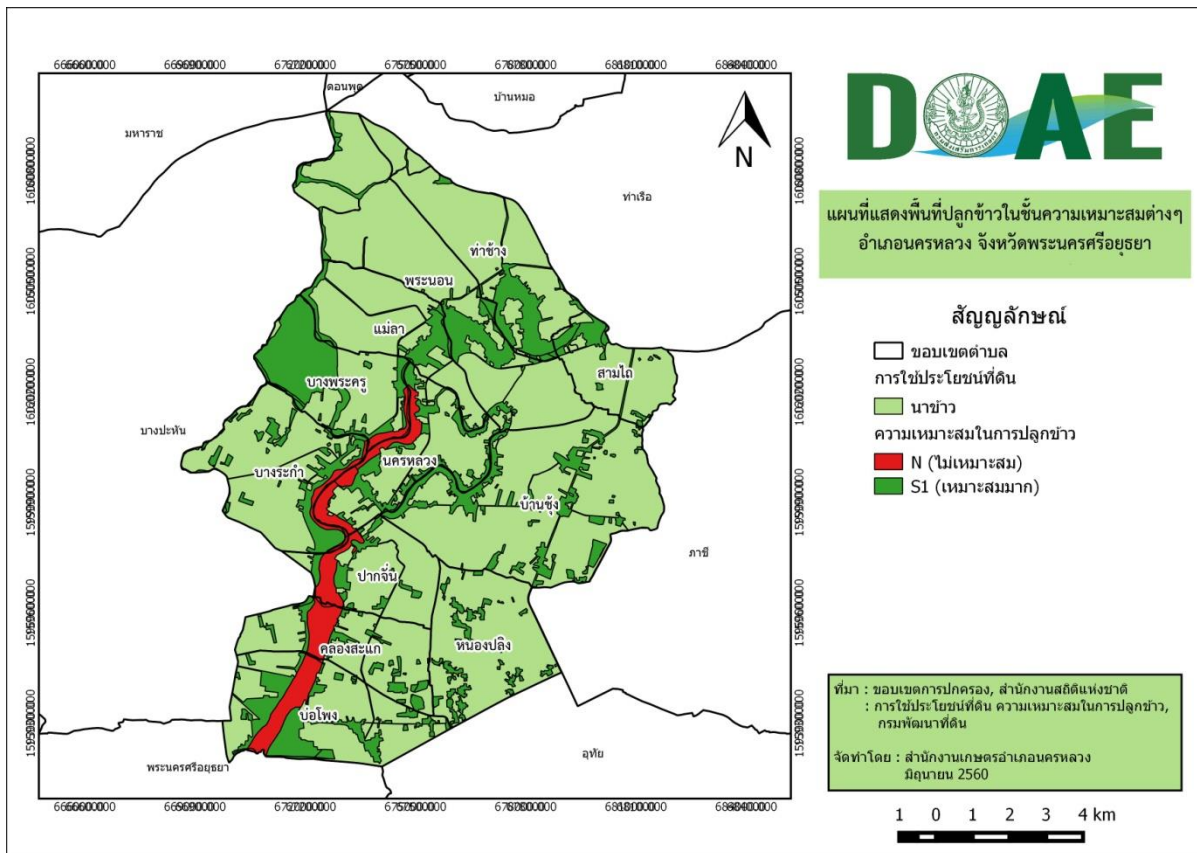
อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕๓,๗๖๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๕๓,๗๖๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

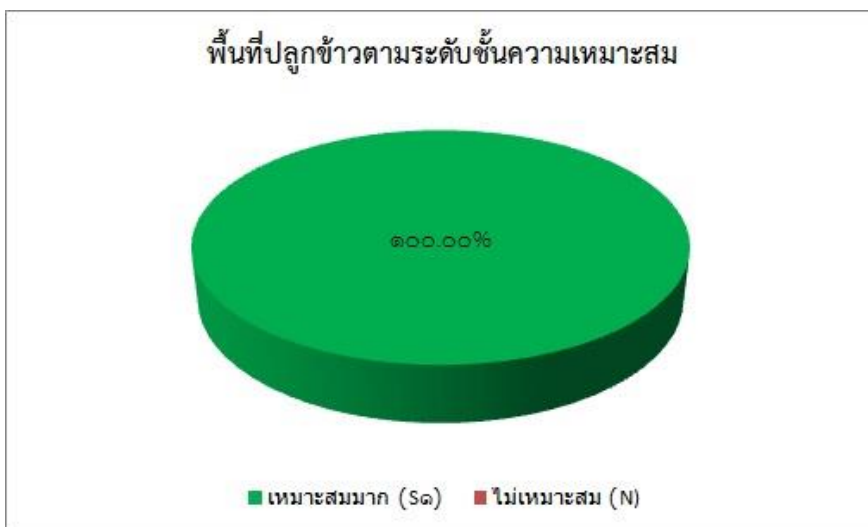
ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
๑. นครหลวง	๓,๐๐๐	-	-	-	๓,๐๐๐
๒. ท่าช้าง	๕,๒๙๘	-	-	-	๕,๒๙๘
๓. บ่อโพรง	๓,๘๔๒	-	-	-	๓,๘๔๒
๔. บ้านซุง	๕,๕๐๐	-	-	-	๕,๕๐๐
๕. ปากจั่น	๓,๕๐๐	-	-	-	๓,๕๐๐
๖. บางระกำ	๓,๕๘๓	-	-	-	๓,๕๘๓
๗. บางพระครู	๓,๑๒๓	-	-	-	๓,๑๒๓
๘. แม่ลา	๕,๖๔๗	-	-	-	๕,๖๔๗
๙. หนองปลิง	๔,๖๐๐	-	-	-	๔,๖๐๐
๑๐. คลองสะแก	๑,๘๗๑	-	-	-	๑,๘๗๑
๑๑. สามไถ	๓,๕๐๐	-	-	-	๓,๕๐๐
๑๒. พระนอน	๑๐,๓๐๐	-	-	-	๑๐,๓๐๐
รวมอำเภอ นครหลวง	๕๓,๗๖๔	-	-	-	๕๓,๗๖๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๓

ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนครหลวง (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๓)

ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๓)

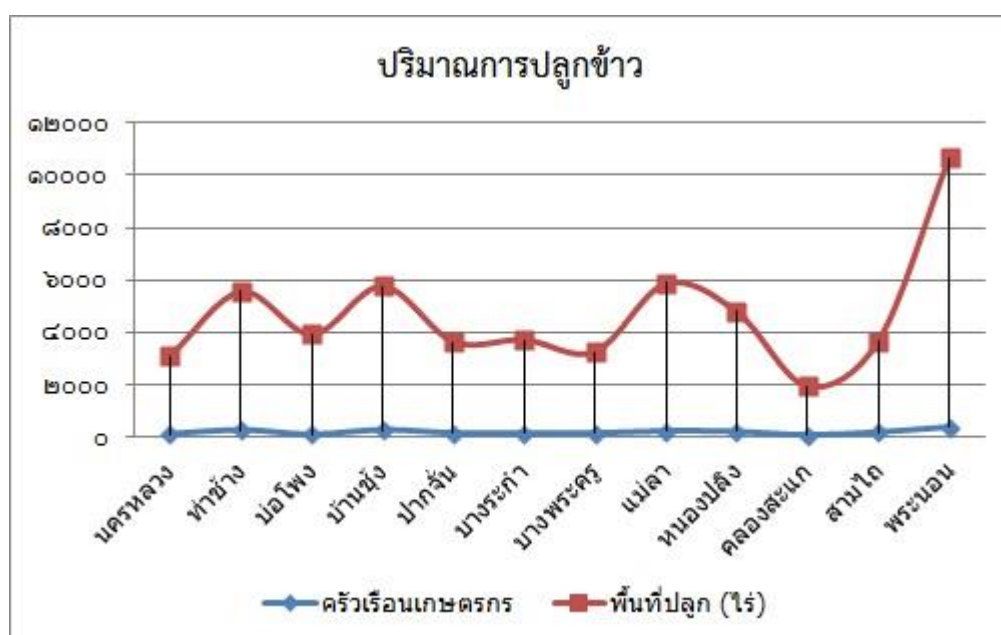
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอนครหลวง มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๕๓,๗๖๔ ไร่ ๑,๘๔๐ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลพระนอน จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่ จำนวน ๓๗๑ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลแม่ลา จำนวน ๕,๖๔๗ ไร่ ๒๐๙ ครัวเรือน และตำบลบ้านซุง จำนวน ๕,๕๐๐ ไร่ ๒๕๙ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑. นครหลวง	๘๘	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๒,๗๐๐	๐.๙๐
๒. ท่าช้าง	๒๕๑	๕,๒๙๘	๕,๒๙๘	๔,๘๒๑	๐.๙๑
๓. บ่อโพรง	๖๘	๓,๘๔๒	๓,๘๔๒	๓,๓๔๓	๐.๘๗
๔. บ้านซุง	๒๕๙	๕,๕๐๐	๕,๕๐๐	๔,๘๔๐	๐.๘๘
๕. ปากจั่น	๑๒๓	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๑๘๕	๐.๙๑
๖. บางระกำ	๑๒๔	๓,๕๘๓	๓,๕๘๓	๓,๑๘๙	๐.๘๙
๗. บางพระครู	๑๑๖	๓,๑๒๓	๓,๑๒๓	๒,๗๔๘	๐.๘๘
๘. แม่ลา	๒๐๙	๕,๖๔๗	๕,๖๔๗	๕,๐๘๒	๐.๙๐
๙. หนองปลิง	๑๘๔	๔,๖๐๐	๔,๖๐๐	๓,๕๘๘	๐.๗๘
๑๐. คลองสะแก	๔๕	๑,๘๗๑	๑,๘๗๑	๑,๖๒๘	๐.๘๗
๑๑. สามไถ	๑๕๘	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๑๕๐	๐.๙๐
๑๒. พระนอน	๓๗๑	๑๐,๓๐๐	๑๐,๓๐๐	๙,๓๗๓	๐.๙๑
รวม	๑,๘๔๐	๕๓,๗๖๔	๕๓,๗๖๔	๔๔,๔๕๘	๐.๘๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

ภาพที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๓)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง เช่น ปทุมธานี ๑ สุพรรณบุรี ๑ กข๓๑ กข๔๗ กข๕๗ กข๖๑ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน พื้นที่นาส่วนใหญ่เป็นการทำนาหว่านน้ำตม เกษตรกรมีการเตรียมดินโดยการไถ ทำเทือกและซักร่อง

(๓) การปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการทำนาหว่านน้ำตม โดยใช้เครื่องหว่านสะพายหลัง

(๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรใช้เครื่องสูบน้ำจากคลองชลประทานเข้าสู่แปลงนา

(๕) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนงอกควบคุมไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังงอก

(๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมีจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวอายุ ๒๕-๓๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ ร่วมกับสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวอายุ ๘๐-๙๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ ร่วมกับสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวนวดข้าว และรถขนส่งไปยังโรงสีหรือลานรับซื้อข้าว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวทันที

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าวตามอาการของโรคและแมลง โดยใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ร่วมกันในการป้องกันกำจัด

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอนครหลวง มีการปลูกข้าวในฤดูนาปีและนาปรัง โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอนครหลวง ดังนี้

ชนิดสินค้า (ข้าว)		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูนาปี	การปลูก				←								
	เก็บเกี่ยว	→							←				
ฤดูนาปรัง	การปลูก			→									←
	เก็บเกี่ยว			←				→					

ภาพที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๓)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอนครหลวง มีต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๙๒๕ บาท

ตารางที่ ๒๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๐/๖๑ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน	๔๕๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์ (นาหว่าน ๒๕ กก.ๆ ละ ๑๕ บาท)	๓๗๕
๓	ค่าจ้างหว่านข้าว	๖๐
๔	ค่าสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๓๐๐
๕	ค่าจ้างฉีดยากำจัดวัชพืช จำนวน ๒ ครั้ง	๑๒๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐ + ๔๖-๐-๐ จำนวน ๒๕ กก.ๆ ละ ๑๕ บาท	๓๗๕
๗	ค่าปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๑๖-๒๐-๐ + ๔๖-๐-๐ จำนวน ๒๕ กก.ๆ ละ ๑๕ บาท	๓๗๕
๘	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย ๒ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท	๑๒๐
๙	ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน ๓ ครั้ง)	๔๐๐
๑๐	ค่าจ้างฉีดยาสารกำจัดศัตรูพืช ๓ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท	๑๘๐
๑๑	ค่าฮอร์โมนและสารบำรุง	๒๔๐
๑๒	ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนและสารบำรุง (จำนวน ๑ ครั้ง)	๖๐
๑๓	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสูบน้ำ ๘ ครั้งๆ ละ ๔๐ บาท	๓๒๐
๑๔	ค่าเก็บเกี่ยว	๔๕๐
๑๕	ค่าขนส่งข้าวไปขายโรงสี	๑๐๐
๑๖	ค่าเช่านา	๑,๐๐๐
๑๗	รวมต้นทุนนาหว่านน้ำตม	๔,๙๒๕
๑๘	รายได้ ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย ๘๒๐ กก. ราคา กก. ละ ๗.๐๐ บาท	๕,๗๔๐
๑๙	ผลตอบแทนสุทธิ	๘๑๕

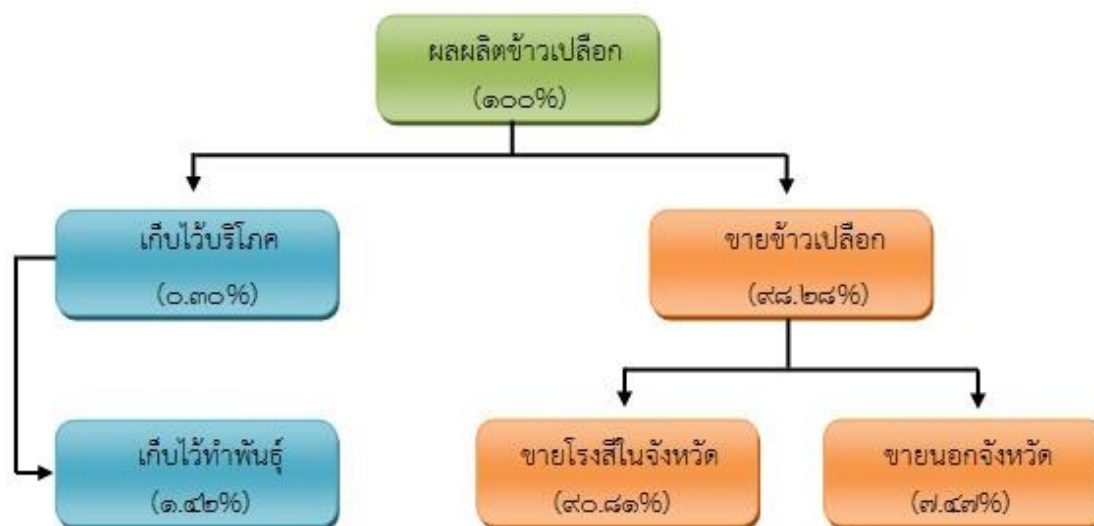
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การตลาดข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกษตรกรปลูกข้าว โดยใช้พันธุ์ข้าวตามความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี เกษตรกรผู้ปลูกข้าวจะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตและขนส่งไปขายยังโรงสีหรือท่าข้าวทันที มีเพียงบางส่วนที่เก็บไว้ทำพันธุ์และเพื่อบริโภค

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตเข้าสู่โรงสีหรือลานรับซื้อโดยตรง ซึ่งอำเภอนครหลวง มีโรงสี จำนวน ๑ แห่ง ทำข้าว จำนวน ๑ แห่ง และมีบางส่วนขายให้กับโรงสีหรือทำข้าวในบริเวณพื้นที่ข้างเคียงหรือจังหวัดข้างเคียง

ภาพที่ ๒๙ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔)

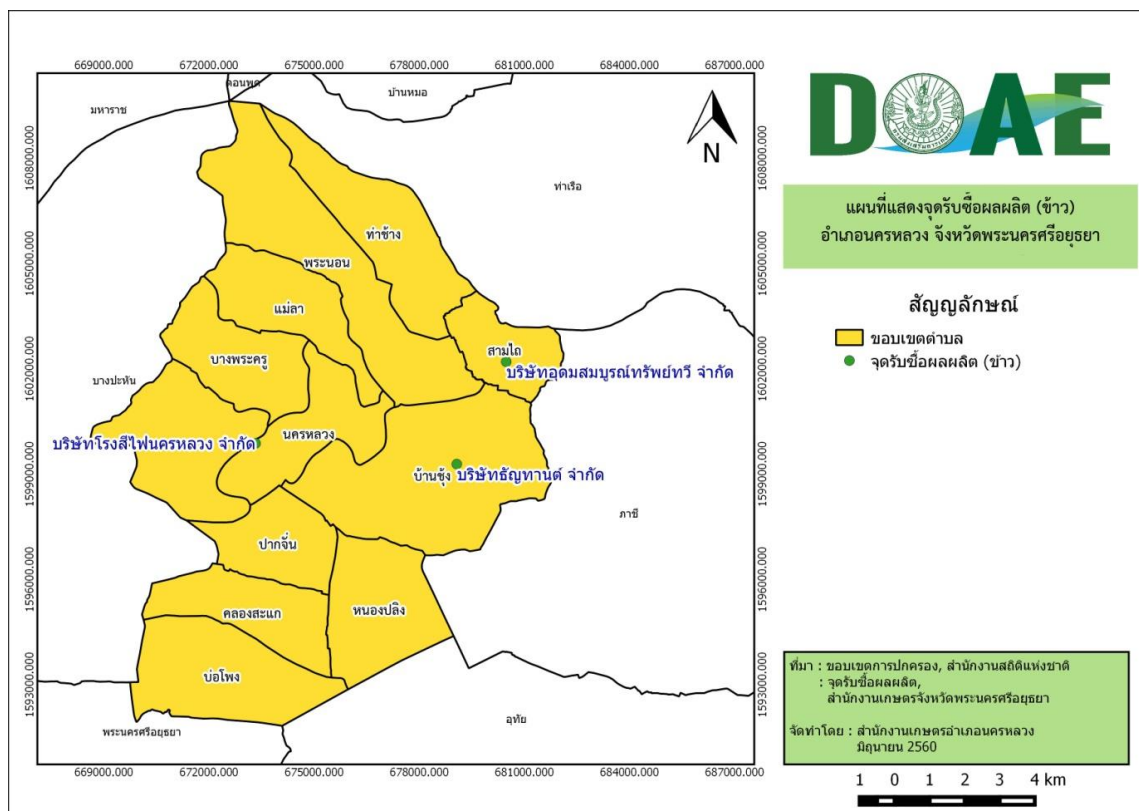
(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจุดรับซื้อผลผลิตข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดงจุดรับซื้อข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอ	ประเภทจุดรับซื้อ		กำลังการผลิต ตัน/วัน
	โรงสี (จำนวน)	ทำข้าว (จำนวน)	
นครหลวง	๑	๑	๕๐๐

หมายเหตุ กำลังการผลิตเฉพาะจุดรับซื้อประเภทโรงสี

ภาพที่ ๓๐ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๓)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอนครหลวง มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๒ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- ๑) ใช้เมล็ดพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) ใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่และการผลิต
- ๓) ระบบการดูแลการผลิตที่ดีและเหมาะสม

ตารางที่ ๒๒ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ ในด้านการผลิตข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๒	นายชลิต ชิงชัย	๑	หนองปลิง	นครหลวง	๒๕๖๑	ข้าว (ต้นแบบ)
๓	นางบุญสม โปรยทอง	๗	บ่อโพรง	นครหลวง	๒๕๕๙	ข้าว
๔	นายเชิดศักดิ์ ไวยอาษา	๓	หนองปลิง	นครหลวง	๒๕๖๐	ข้าว
๕	นายเกษม ก้อนทอง	๓	บ้านซุง	นครหลวง	๒๕๖๑	ข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร				
๑. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	- แหล่งน้ำและระบบชลประทานยังไม่ทั่วถึง ไม่เพียงพอในบางพื้นที่	- พัฒนา/ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อรองรับปริมาณน้ำในฤดูฝน - ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	ทุกตำบล	
๒. การขาดแคลนน้ำทางการเกษตร	- ไม่มีแหล่งน้ำสำรองขนาดใหญ่เพื่อการเกษตร ใช้น้ำจากระบบชลประทานเป็นหลัก	- ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ ใช้น้ำน้อย	ทุกตำบล	
๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	- ดินมีการใช้ปลูกข้าวอย่างต่อเนื่องขาดการปรับปรุงบำรุงดิน	- ให้ความรู้เกี่ยวกับดินและการปรับปรุงบำรุงดิน	ทุกตำบล	
๔. ภัยพิบัติด้านการเกษตร	- พื้นที่ลุ่มต่ำประสบปัญหาอุทกภัย ผลผลิตเสียหาย	- ปรับระบบการปลูกข้าว ปลูกข้าวเหลืองเวลา เพื่อเลี่ยงอุทกภัยในช่วงน้ำหลาก	ต.แม่ลา ต.ท่าช้าง ต.พระนอน ต.บางพระครู	
๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่า	- ไม่สามารถปรับพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมในการทำการเกษตรได้ - ค่าเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรสูงในบางพื้นที่		ทุกตำบล	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด				
๑. โรคและแมลงศัตรูพืช	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชเป็นบางครั้ง - เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช 	<ul style="list-style-type: none"> - การเฝ้าระวังและการจัดทำแปลงพยากรณ์เพื่อเตือนการระบาด - ให้ความรู้เกี่ยวกับ โรคและแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัด - ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ 	ทุกตำบล	
๒. ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตต่อไร่ต่ำในบางพื้นที่เนื่องจากการบริหารจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการบริหารจัดการในกระบวนการผลิต 	ทุกตำบล	
๓. คุณภาพของผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการผลิตพืชอาหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ เช่น GAP, เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น 	ทุกตำบล	
๔. ต้นทุนการผลิตสูง	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากการใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่สูงเกินความจำเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้การลดต้นทุนการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ สารเคมี เป็นต้น 	ทุกตำบล	
๕. ราคาผลผลิตตกต่ำ	<ul style="list-style-type: none"> - ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีความไม่แน่นอน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต, การเกษตรแบบแปลงใหญ่, เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านราคา 	ทุกตำบล	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
<p>ด้านเกษตรกรและองค์กร</p> <p>เกษตรกร</p> <p>๑. การรวมกลุ่มมีน้อยและไม่เข้มแข็ง</p> <p>๒. การบริหารจัดการสินค้า</p>	<p>- การรวมกลุ่มมีน้อย กลุ่มเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี</p> <p>- ขาดแนวคิดเชิงธุรกิจ เกษตรกรยังทำการผลิตแบบดั้งเดิม</p>	<p>- ส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างการรับรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานแบบกลุ่ม</p> <p>- ส่งเสริมนวัตกรรมจากภูมิปัญญาชาวบ้าน</p> <p>- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเชิงธุรกิจ</p>	<p>ทุกตำบล</p> <p>ทุกตำบล</p>	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
<p>ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์</p> <p>๑. การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า</p> <p>๒. บรรจุภัณฑ์</p>	<p>- การแปรรูปผลผลิตยังมีน้อย เกษตรกรยังไม่ให้ความสำคัญใน ก้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า</p> <p>- ยังไม่มีความโดดเด่น ไม่แสดง ความเป็นเอกลักษณ์</p>	<p>- ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร</p> <p>- ให้ความรู้ในด้านการแปรรูปและ ส่งเสริมนวัตกรรมด้านการเกษตร</p> <p>- ส่งเสริมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้มีความเป็นเอกลักษณ์และ แสดงอัตลักษณ์</p>	<p>ทุกตำบล</p> <p>ทุกตำบล</p>	

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ ๒๔ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) ๑. พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน ๒. มีศูนย์เรียนรู้ ปรชาษฐ์ชาวบ้านด้านการเกษตร ๓. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่ ๔. เส้นทางคมนาคมมีความสะดวก ๕. มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน	จุดอ่อน (W) ๑. เกษตรกรส่วนใหญ่เช่าที่ดินในการประกอบอาชีพการเกษตร ๒. ขาดความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม ๓. ขาดความเข้าใจในการปรับปรุงบำรุงดิน ๔. ขาดการรวมกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ๕. เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก
โอกาส (O) ๑. รัฐบาลให้การสนับสนุนภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ๒. รัฐบาลสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินงานด้านการเกษตร ๓. ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ ๔. การจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางตลาดออนไลน์	SO กลยุทธ์เชิงรุก ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส (รุก เพิ่มขยาย) ๑. การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร (S๑+S๒+S๕+O๑+O๒+O๓) ๒. การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร (S๒+S๕+O๑+O๒+O๓+O๔)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส (ปรับปรุงตนเอง) ๑. การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม (W๑+W๒+W๓+O๑+O๒+O๓) ๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (W๒+W๓+W๔+O๒+O๓+O๔)
ภัยคุกคาม (T) ๑. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ/ไม่แน่นอน ๓. การระบาดของโรค/แมลงศัตรูพืช ๔. ภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง/อุทกภัย ๕. สภาพภูมิอากาศมีความแปรปรวน กระทบต่อผลผลิต	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (รักษาสถานภาพ) ๑. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (S๒+S๕+T๑+T๒+T๓+T๔) ๒. การจัดการปัจจัยการผลิต (S๑+S๒+S๕+T๑+T๓+T๔+T๕)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (เลิก หลีกเลียง หนี) ๑. การบริหารจัดการศัตรูพืช (W๒+W๓+W๕+T๓+T๕) ๒. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (W๑+W๔+T๒+T๔) ๓. การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (W๒+W๓+W๔+W๕+T๑+T๒+T๓+T๕)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

เพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ ประชาชนชาวบ้าน เป็นต้นแบบ แหล่งเรียนรู้ ให้กับเกษตรกร การบูรณาการกับหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างโอกาสในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๑.๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

เพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจในระบบและรูปแบบตลาดสินค้าออนไลน์ สามารถดำเนินการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการขยายโอกาสในการจำหน่ายสินค้าด้านการเกษตร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

เพื่อปรับปรุง พัฒนาระบบการผลิต ให้เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร เช่น การปรับปรุงบำรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น การปลูกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อทดแทนการทำนาในสภาวะประสบปัญหาน้ำขาดแคลน เกษตรกรสามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การนำ

แผนที่เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร เพื่อการจัดการดินและน้ำ ผลผลิต อุปสงค์ อุปทาน รวมทั้งปัจจัยการผลิตให้สอดคล้องกันสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

๒.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เพื่อพัฒนาการผลิตทางการเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร การใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่เกษตรกร สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ด้านการเกษตร

๓.๒ การจัดการปัจจัยการผลิต

เพื่อให้เกษตรกรมีความสามารถในการจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและมีต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่ลดลง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ การบริหารจัดการศัตรูพืช

เสริมสร้างความรู้ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management – IPM) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเฝ้าระวังและการจัดทำแปลงพยากรณ์เดือน การระบาดของศัตรูพืช เพื่อให้เกษตรกรสามารถป้องกันกำจัดได้อย่างทันท่วงที เป็นการลดความเสียหายทาง ผลผลิตที่เกิดจากการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืช

๔.๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

เพื่อบริหารจัดการทรัพยากร เช่น พื้นที่ แหล่งน้ำ ให้เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน/เกษตร ทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบต่อความ เปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงในด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำได้อย่างเหมาะสม มีความสมดุลระหว่าง อุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตร เพื่อปรับปรุงทรัพยากรทางการเกษตรให้เพียงพอ เหมาะสมต่อการผลิต

๔.๓ การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการประกอบกิจกรรมการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุน การผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรมาใช้ เพื่อเป็นการลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลด ความเสี่ยงในด้านราคาปัจจัยการผลิต

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรมีทรัพยากรที่มีความเหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร สามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม
- เกษตรกรมีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้าเกษตรมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
- เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้
- เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง พร้อมพัฒนาสู่เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer, Young Smart Farmer)
- เกษตรกรมีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม การบริหารจัดการศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง
- เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่ เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน มีทางเลือกในการจัดจำหน่ายสินค้า มีตลาดรองรับผลผลิตสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในไร่นา

กลยุทธ์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๕ การจัดการปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๖ การบริหารจัดการศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

กลยุทธ์ที่ ๗ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

โครงการที่ ๑ โครงการปรับระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ

โครงการที่ ๒ โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำทางการเกษตร

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer (YSF)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- YSF มีทรัพยากรที่มีความเหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร สามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม มีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้าเกษตรมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
- YSF มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ และสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ได้
- YSF มีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม การบริหารจัดการศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- วิสาหกิจชุมชน มีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้ามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
- วิสาหกิจชุมชน มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม
- วิสาหกิจชุมชน มีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาพัฒนากิจการได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์

กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สถาบันเกษตรกร มีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้ามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
- สถาบันเกษตรกร มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม
- สถาบันเกษตรกร มีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาพัฒนากิจการได้
- สถาบันเกษตรกร มีความสามารถในการแข่งขันทางการค้าเพิ่มขึ้น

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์

๑.๒.๔ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- แปลงใหญ่ (ข้าว) มีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้ามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
- แปลงใหญ่ (ข้าว) มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม
- แปลงใหญ่ (ข้าว) มีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาพัฒนากิจการได้
- แปลงใหญ่ (ข้าว) มีการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบนิติบุคคล มีความสามารถในการบริหารจัดการ ทุน บุคคลและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในไร่นา

กลยุทธ์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๔ การจัดการปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๕ การบริหารจัดการศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

๑.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาศึกษาดูงานได้
- ศพก. มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้เหมาะสม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

กลยุทธ์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๔ การจัดการปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๕ การบริหารจัดการศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ปรับปรุงบำรุงดินให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะในการปลูกพืชให้เจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้อย่างยั่งยืน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

กลยุทธ์ที่ ๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่

๓.๓.๒ แหล่งน้ำ

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้พืชที่ปลูกได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสม โดยจะต้องใช้การชลประทานเข้าช่วย ตามความหมายแล้วการชลประทานเป็นการให้น้ำแก่พืชโดยการเพิ่มความชื้นให้แก่ดินเพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช

- เพื่อให้เกษตรกรรู้จักการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

กลยุทธ์ที่ ๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

โครงการที่ ๑ โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำทางการเกษตร

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตร ปลอดภัยได้ มาตรฐาน	เพื่อส่งเสริม การผลิต สินค้าเกษตร ปลอดภัยได้ มาตรฐาน	๑๒ ตำบล ๒๔๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๔๘,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๔๘,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๔๘,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๔๘,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น
	๒. โครงการ ส่งเสริมการใช้ สารเคมีอย่าง ถูกต้องและ เหมาะสม	เพื่อให้ เกษตรกรมี ความรู้ความ เข้าใจในการ ใช้สารเคมี อย่างถูกต้อง และเหมาะสม และผู้ใช้ สารเคมี มี สุขอนามัยที่ดี ขึ้น	๑๒ ตำบล ๓๖๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๔. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนให้แก่เกษตรกร ๕. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๖. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๖๓,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๓. โครงการ ส่งเสริมการใช้ ปุ๋ยเคมีอย่าง ถูกต้องและ เหมาะสม	เพื่อให้ เกษตรกรมี ความรู้ความ เข้าใจในการ ใช้ปุ๋ยเคมี อย่างถูกต้อง และเหมาะสม มีต้นทุนการ ผลิตลดลง	๑๒ ตำบล ๒๔๐ ราย ๑๒ แปลง	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๔. จัดทำแปลงสาธิตการใช้ ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ๕. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนให้แก่เกษตรกร ๖. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๗. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๖๐ ราย ๓ แปลง	๕๗,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย ๓ แปลง	๕๗,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย ๓ แปลง	๕๗,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย ๓ แปลง	๕๗,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น
	๔. โครงการ ส่งเสริมการใช้ สารชีวภัณฑ์	เพื่อส่งเสริม การใช้สาร ชีวภัณฑ์ในการ ผลิตสินค้า เกษตรและ ลดต้นทุนการ ผลิต	๑๒ ตำบล ๓๖๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๕๗,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๕๗,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๕๗,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๕๗,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุมหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิตสินค้า	๕. โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและลดต้นทุนการผลิต	๑๒ ตำบล ๓๖๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผลโครงการ	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๖๐,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๖๐,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๖๐,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๖๐,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/ องค์กร	๑. โครงการ พัฒนาแหล่ง เรียนรู้สินค้า เกษตรปลอดภัย ได้มาตรฐาน	เพื่อพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ด้านการผลิต สินค้าเกษตร ปลอดภัย และส่งเสริม การผลิต สินค้าเกษตร ปลอดภัย	๑๒ ตำบล ๒๔๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการ ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ๔. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ ๕. ติดตาม เยี่ยมเยียน แหล่ง เรียนรู้ด้านการผลิตสินค้า เกษตรปลอดภัย ๖. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๖๐,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๖๐,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๖๐,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๖๐,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น
	๒. โครงการ พัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer	เพื่อส่งเสริม และพัฒนา เกษตรกรไทย รุ่นใหม่ให้มี ความเข้มแข็ง และมี ศักยภาพการ แข่งขันในการ ผลิตทางด้าน เกษตรกรรม	๑๒ ตำบล ๒๔๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินการจัดทำหลักสูตร และศึกษาดูงานให้แก่ เกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วม โครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วม โครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๖๓,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/ องค์กร	๓. โครงการ ส่งเสริม การตลาดสินค้า ออนไลน์	เพื่อ เสริมสร้าง ความรู้ความ เข้าใจใน ตลาดสินค้า ออนไลน์และ สนับสนุนช่อง ทางการจัด จำหน่าย สินค้า	๑๒ ตำบล ๓๖๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๒๗,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๒๗,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๒๗,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๒๗,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น
	๔. โครงการ พัฒนาศักยภาพ องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจ ชุมชน	เพื่อพัฒนา ศักยภาพ องค์กร เกษตรกรให้ เข้มแข็งและ สามารถ พึ่งพาตนเอง ได้	๑๒ ตำบล ๒๔ กลุ่ม ๒๔๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือกกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานให้แก่กลุ่ม/ องค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๖ กลุ่ม ๖๐ ราย	๖๓,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖ กลุ่ม ๖๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖ กลุ่ม ๖๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖ กลุ่ม ๖๐ ราย	๖๓,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุมหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการ ส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุง ดิน	เพื่อให้ เกษตรกรมี ความรู้ความ เข้าใจและ เห็นถึง ความสำคัญ ในการ ปรับปรุงบำรุง ดิน - เพื่อลด ต้นทุนการ ผลิต	๑๒ ตำบล ๒๔๐ ราย ๑,๒๐๐ ไร่	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๔. จัดหาปัจจัยการผลิต สนับสนุนให้แก่เกษตรกร ๕. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๖. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๖๐ ราย ๓๐ ไร่	๙๖,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย ๓๐๐ ไร่	๙๖,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย ๓๐๐ ไร่	๙๖,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย ๓๐๐ ไร่	๙๖,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น
	๒. โครงการ ส่งเสริมการใช้ ปุ๋ยอินทรีย์	เพื่อให้ เกษตรกรมี ความรู้ความ เข้าใจและ เห็นถึง ความสำคัญ ในการ ปรับปรุงบำรุง ดิน เพื่อลด ต้นทุนการ ผลิตจากการ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ทดแทน ปุ๋ยเคมี	๑๒ ตำบล ๓๖๐ ราย จุดสาธิต ๒๔ จุด	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๔. จัดหาปัจจัยการผลิต สนับสนุนการจัดทำจุดสาธิต ปุ๋ยอินทรีย์ ๕. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๖. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๙๐ ราย จุด สาธิต ๒ ๖ จุด	๔๒,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย จุด สาธิต ๖ จุด	๔๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย จุด สาธิต ๖ จุด	๔๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย จุด สาธิต ๖ จุด	๔๒,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุมหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๓. โครงการ ส่งเสริมการใช้ น้ำอย่างรู้คุณค่า	เพื่อให้ เกษตรกรมี ความรู้ความ เข้าใจและ เห็นถึง ความสำคัญ ในการใช้น้ำ และบริหาร จัดการน้ำ ทางการ เกษตร	๑๒ ตำบล ๓๖๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานให้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๗๒,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น
	๔. โครงการ ส่งเสริมการหยุด เผาในไร่นา	เพื่อให้ เกษตรกรมี ความรู้ความ เข้าใจและ เห็นถึง ความสำคัญ ของการไม่ เผาฟางข้าว และวัสดุ เหลือใช้ทาง การเกษตร	๑๒ ตำบล ๓๖๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานให้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๔. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๗๒,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๙๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
การแปรรูป ผลผลิตและ พัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจ ชุมชน	เพื่อพัฒนา ผลิตภัณฑ์ องค์กร เกษตรกรให้มี มาตรฐาน ตรงตามความ ต้องการของ ตลาด	๑๒ ตำบล ๒๔ กลุ่ม ๒๔๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือกกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๖ กลุ่ม ๖๐ ราย	๗๒,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖ กลุ่ม ๖๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖ กลุ่ม ๖๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖ กลุ่ม ๖๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น
	๒. โครงการ ส่งเสริมการแปรรูป ผลิตภัณฑ์	ส่งเสริมการ แปรรูปสินค้า เกษตรเพื่อ เพิ่มมูลค่า	๑๒ ตำบล ๒๔๐ ราย	๑๒ ตำบล	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผล โครงการ	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๗๒,๐ ๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	๓ ตำบล ๖๐ ราย	๗๒,๐๐๐ บาท	-	-	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยีการ เกษตรประจำ ตำบล - องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่น

